

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XVI

7 octombrie 1960

12 PAGINI, 1 LEU

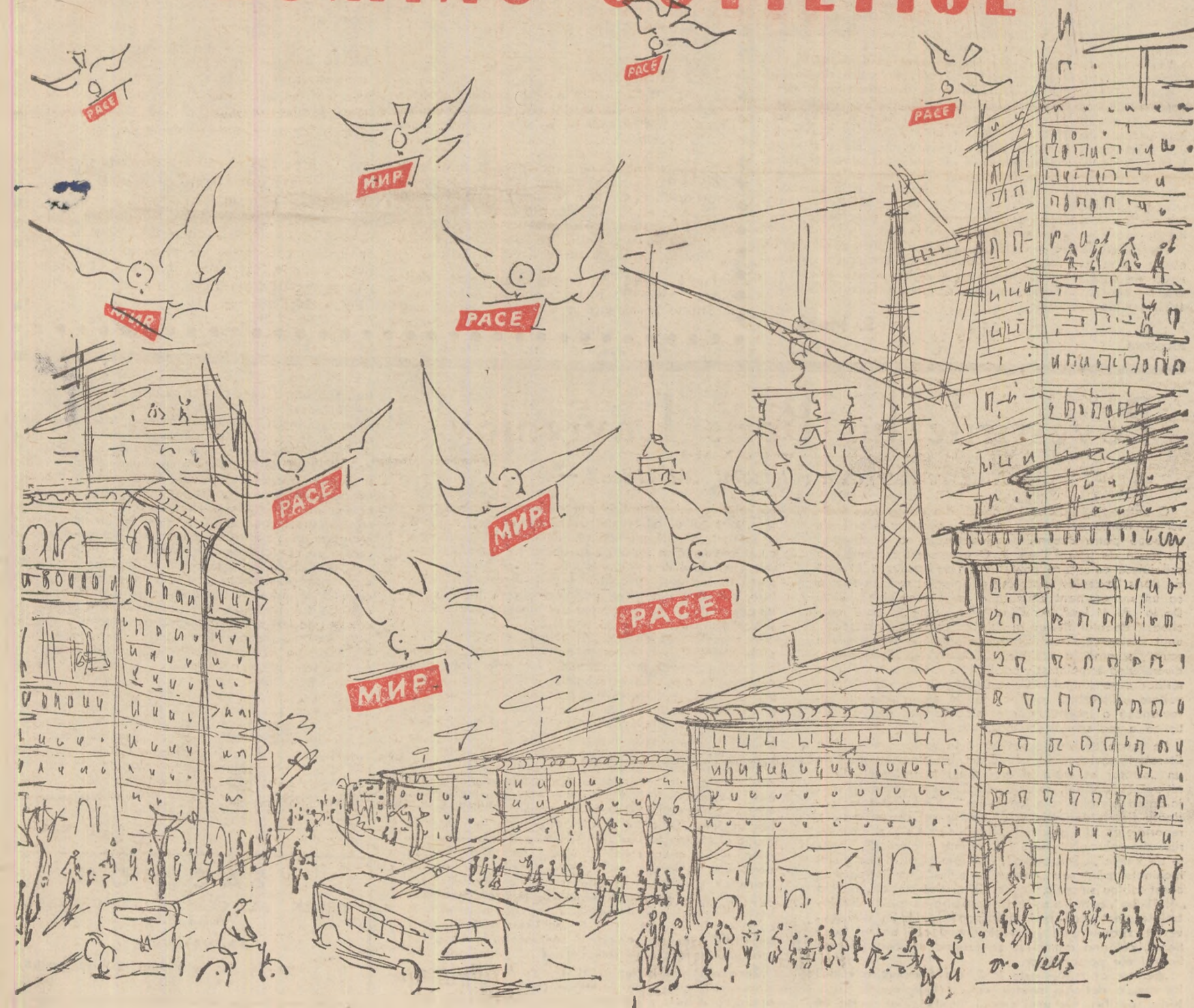
40
(812)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

7 octombrie
7 noiembrie

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Cărți românești în U. R. S. S.

Editarea și difuzarea cărții în U.R.S.S. continuă să fie unul din principalii piloni ai revoluției culturale. Depășind acum cîțiva ani cifra anuală de 60 de mii de titluri și tirajul de un miliard de exemplare, editurile sovietice își sporesc tot mai mult rolul lor în grăbirea mersului societății sovietice spre comunism.

Ca stat multinațional, U.R.S.S. a acordat chiar din primele zile ale existenței sale o mare importanță traducerilor din alte limbi. Seta de a cunoaște a cititorilor sovietici a determinat de asemenea și un vast program de traduceri din literatura universală.

După eliberarea României de sub jugul fascist, publicul cititor sovietic a început să facă cunoștință și cu literatura românească și în primul rînd cu opera lui Mihail Sadoveanu — magnific ambasadur al culturii românești în Țara sovietelor. Personajele sale fermecătoare au început să vorbească în zeci de limbi ale popoarelor sovietice, dezvăluind comoara de simțire a poporului român — asuprit și umilit în trecut.

An de an, lista de traduceri din literatură s-a completat apoi cu noi lucrări. Cititorul sovietic a aflat de tragicul destin al lui Alexandru Lăpușeanu, descris cu atîta măiestrie de Negruzi — prietenul genialului Pușkin —, a fost desfătată de frumusețile „Romin ei pitorești” zugrăvite de Vlahuță, a suris citind amintirile lui Ion Creangă, a ris cu hohote la lectura comediilor lui Caragiale.

Anul literar 1960 abundă în noi tipărituri din toate domeniile. Poezia este reprezentată prin tomuri voluminoase cu tîlmăcir. din Tudor Arghezi, Topircanu, Mihai Beniuc, Maria Banuș. Proza românească este tradusă nu numai de cele două mari edituri sovietice — de literatură beletristică (Goslitizdat) și de literatură străină („Inostrannaia literatura”), care au dăruit de curînd cititorilor „Enigma Otiliei” de G. Călinescu și „Opere” de V. Alecsandri. Pînă la sfîrșitul anului, Editura militară va prezenta cititorilor sovietici volumul de nuvele „Noapți înfrigate” de A. Mihale, iar editura „Tinăra gardă” nuvela „Să nu fugi singur prin ploaie” de Al. I. Ștefănescu.

Editura de stat pentru literatură beletristică va publica în scurt timp o culegere de nuvele și povestiri ale tinerilor scriitori romîni care au debutat în literatură după eliberare — Aurel Mihale și Remus Luca, Al. I. Ghilia, Ion Istrati ș.a. Se mai alcătuiește o culegere de opere de scriitori ai naționalităților conlocuitoare din România. În curs de pregătire se află și colecția de opere complete de Mihail Sadoveanu.

La Institutul de literatură mondială „Gorki” am luat cunoștință de preocupările cercetătorilor științifici în domeniul literaturii romine. Studii competente au fost consacrate creației clasicilor romîni Alecu Russo, Vasile Alecsandri, Ion Slavici, Mihail Sadoveanu. Acum se lucrează la studii despre Tudor Arghezi, Beniuc, Davidoglu, la un studiu despre relațiile literare romino-ruse la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX.

Contactul frecvent cu arta românească prin expoziții și turnee a făcut necesară și tîlmăcirca de cărți de artă. Editura „Iskusstvo” se află astfel în pragul lansării cunoscutii „Istoriei a artei populare românești” de academiicianul Gheorghe Oprescu. Tot în cadrul acestei edituri se află în curs de traducere „Monografia Teatrului Național din București”. Creației pictorului Corneliu Baba îi sînt închinată două mari monografii ale criticilor sovietici Marina Kuzmina și Nona Elisaberg. Vor apare de asemenea cărți despre sculptura și grafica românească. E în curs de apariție un studiu asupra teatrului lui Mihail Sebastian, iar editura Academiei de Științe a U.R.S.S. pregătește studii despre noua cinematografie românească.

Porțile editurilor sovietice sînt larg deschise pentru noi opere ale scriitorilor și criticilor romîni. Creșterea numărului de tîlmăcirii românești în U.R.S.S. atestă interesul frățesc pentru cultura românească, parte integrantă a culturii țărilor socialiste.

S. Melik

Moscova.

Cu prilejul turneului Teatrului de operă și balet din București: Teodora Lucaciu, Vera Rudeanu și Iulia Buciuceanu întreținându-se cu maestrul de balet I. Kurilov.

BREVIAR

Anatoli Sofronov, autorul pieselor „In zilele noastre” și „Bucătăreasa”, a terminat recent o nouă lucrare intitulată „Amurgul zeilor”. Acțiunea se desfășoară în patru continente, unde are loc „amurgul zeilor”, sfîrșitul colonialiștilor.

„De șase ani mă preocupă ideea acestei piese — a declarat Sofronov — căci trezirea la viață a popoarelor din Asia și Africa oferă un excelent material pentru un dramaturg”.

La invitația departamentului de presă afgan, un grup de artiști sovietici a întreprins un turneu în această țară. Ei au dat 16 spectacole, dintre care unul pe stadionul din Kabul, în prezența a 30.000 de spectatori.

La 9 octombrie Moscova se va sărbători tradiționala Zi a poeziei. Cu acest prilej, cunoscuți poeți sovietici și străini se vor întîlni cu oameni ai muncii din capitala U.R.S.S., se vor deschide expoziții de cărți ș.a.

Recent, în sala de expoziții a Uniunii artiștilor plastici din U.R.S.S. s-a deschis expoziția „Grafica cubană”, organizată de Departamentul culturii din provincia Havana, de Uniunea artiștilor plastici din U.R.S.S. și de Asociația sovietică de prietenie și colaborare culturală cu țăările Americii Latine.

Înființată în timpul celui de al doilea război mondial, Academia de Științe pedagogice a U.R.S.S. grupează nouă

institute. În acest răstimp Academia a publicat 3.500 de titluri într-un tiraj de 38.000.000 de exemplare.

„Rușii strălucesc din nou” — a scris ziarul englez „News Chronicle” cu prilejul primului concert dat la Londra de Orchestra simfonică din Leningrad. La rîndul lor, „Daily Express” și „Times” au caracterizat această formație drept „una din cele mai bune orchestre din lume”. Iar compozitorul englez Arthur Bliss a declarat unui corespondent al Agenției TASS că „Orchestra simfonică din Leningrad e o orchestră remarcabilă de la care se poate învăța mult”.

Opera lui Victor Hugo e bine cunoscută în Uniunea Sovietică. Din 1918 și pînă în 1959, cărțile lui Hugo au fost traduse în 40 de limbi, într-un tiraj de 14.600.000 de exemplare.

Editura „Iskusstvo” din Moscova a publicat recent un volum de „Piese franceze contemporane”. Volumul, întocmit în colaborare cu scriitori francezi, cuprinde lucrări de Georges Soria, Arthur Adamov, Jean Cocteau, Jean Giraudoux, Robert Merle ș.a.

Planul pe 1961 al editurii „Sovetski pisatel” este foarte bogat și inspirat de actualitate. Cităm astfel romanul „Nu merită să trăiești altfel” de Vera Ketlinskaia, epopeea „Dispăruți fără urmă” de S. Zlobin, închinată luptei duse de prizonierii sovietici din lagărele fasciste, romanul „Palatele Vassarov” de Hans Leberecht, noi lucrări de Fedin, Sartakov ș.a.

Povestirile lui Boris Lavreniov

— Note pe marginea volumului „Al 41-lea” —

O antologie, judicios întocmită, din opera unui scriitor de frunte a cărui activitate acoperă o arie de aproape patru decenii oglindește în ea o întreagă perioadă de istorie literară. O asemenea constatare o prilejuiesc cele șase povestiri din volumul „Al 41-lea” de Boris Lavreniov, cunoscut și apreciat mai cu seamă ca un reprezentant eminent al dramaturgiei sovietice. De la „Al 41-lea”, scrisă în 1924, nuvelă care marchează debutul literar al lui Lavreniov, și, totodată, unul dintre cele mai izbutite exemplare ale „genului scurt”, și pînă la schițele „Bătrina” și „Scrisoarea”, diversitatea temelor și modalităților artistice folosite de scriitor de-a lungul anilor, răstrînge procesul de dezvoltare a literaturii sovietice, de la etapa revoluționar-romantică a începuturilor ei pînă la maturitatea artistică a realismului socialist.

Se spune despre Lavreniov că în vasta panoramă a literaturii sovietice el ocupă un loc aparte: că este un „scriitor al mării și eroismului marinăresc”. Definiția este, desigur, corectă, dacă ținem seama că majoritatea pieselor sale („Ruptura”, „Cîntec despre marinarii flotei Mării Negre”, „Pentru cei de pe mare”), reportajelor (din volumul „Țineți cursul!”) și povestirilor din volumul de față („O eroare strategică”, „Fapte de vitejie”, „Scrisoarea”, „Bătrina”, „Al 41-lea”) sînt închinată mării sau „oamenilor mării”. Am introdus în acest tablou sinoptic, deși eroii nu sînt matrozi, nuvela „Al 41-lea”, care i-a adus scriitorului o îndreptățită celebritate pentru că mai mult poate decît în alte povestiri, straniu peisaj oceanic joacă aici un rol funcțional, colorînd atmosfera și însoțind contradicțiile sufletesti ale personajelor.

„Scriitor al mării” este însă, din perspectiva criticilor literare, o definiție neutră, care nu deslușește trăsăturile specifice ale unei creații literare. Mai presus de

preferințele sale tematice sau de decor, Boris Lavreniov, discipol al lui Maxim Gorki, ca mai toți scriitorii generației sale de pionieri ai noii literaturi, urmărește cu consecvență în întreaga sa operă să dezvăluie universul spiritual al omului, în accepția sa gorkiană, în speță al comunistului călit în furtuna Revoluției Socialiste, profundele resorturi psihologice care fecundază întransigența și generozitatea sa umană, patriotismul și eroismul său.

În primele sale nuvele, „Al 41-lea”, (1924) și „Sclipirile stelelor”, sub influența curentelor epocii, Lavreniov interpretează într-o viziune romantică întimplări neobișnuite din timpul războiului civil situîndu-le într-o ambianță stranie, uneori exotică, descrisă în imagini violente hiperbolice. Pasiunea arzătoare care unește vremelnice pe revoluționara Mariutka și pe cadetul alb Govoruha-Otrok, eroii din „Al 41-lea” se mistuie, la cea mai înaltă tensiune tragică, la capătul unei neobișnuite robinsonade pe o insulă pustie din Marea Aral. Același deznodămînt funest, asasinarea celor doi eroi, îl cunoaște și tulburătoarea poveste de dragoste dintre ucraineanul Dmitri Lidvinenko și musulmana Miriam, din „Sclipirile stelelor” plasată în peisajul exotic al Uzbekistanului. Problematika dragostei nu rămîne, însă, circumscrișă la sfera neutră a relațiilor personale. În lumina realităților sociale ale epocii, Lavreniov demonstrează prin tragediile eroilor săi fără să le schematizeze implicațiile, antagonismul ireductibil dintre sentimentele intime ale oamenilor și conștiința lor de clasă, („Al 41-lea”) sau imposibilitatea împlinirii celor mai omenești sentimente în condițiile draconicelor convenții religioase („Sclipirile stelelor”).

Zece ani mai tîrziu, în 1934, nuvela „O eroare strategică”, prin calitățile ei de compoziție și stil, ne apare ca o lucrare de maturitate a scriitorului. Redac-

tată sub forma unei cronică politice în care documentele autentice se împletesc cu momente imaginare, „O eroare strategică” aruncă un puternic fascicoid de lumină în culisele sordide ale diplomației britanice. Povestirea dezvăluie cauzele și semnificațiile reale ale unui episod naval de la începutul primului război mondial. În primele zile ale războiului, flota militară britanică, net superioară celei germane, prin blocarea căilor de acces spre Gibraltar și Dardanele, a îngăduit totuși crucișătoarelor germane „Goeben” și „Breslau” să se refugieze în portul Constantinopol, urmînd prin aceasta să consolideze forța militară a Turciei, dușmanul vecin cu Rusia, țară aliată a Angliei. Turpitudinea diplomației engleze ce a dispus intreruperea urmăririi celor două nave, trădîndu-și astfel aliatul, este apoi ascunsă sub pretextul unei așa zise „eroare strategice”, cauzată de interpretarea greșită a ordinelor amiralității britanice. „O eroare strategică”, povestire realizată într-o subtilă manieră publicistică, este în realitate un pamflet virulent împotriva politicii imperialiste și a pro-valorilor de războaie.

În împrejurări deosebite, eroii lui Lavreniov, începînd cu Mariutka și Lidvinenko din primele sale povestiri și sfîrșind cu timidul dar bravul instructor politic Kolo-sovski din „Fapte de vitejie”, cu cormicul Ceruhin din povestirea „Scrisoarea” și cu tragica figură a „Măicuței” din schița „Bătrina”, sînt realizări ale aceleiași metode de investigație în profunzimea conștiinței omenești, proprie unuia dintre cei mai valoroși reprezentanți ai literaturii realist-socialiste.

Emil Suter

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

LUNA PRIETENIEI

de

MARIN FLOREA IONESCU

Vicepreședinte al A.R.L.U.S.

Pe întreg cuprinsul țării se inaugurează astăzi șirul manifestărilor care deschid Luna prieteniei romino-sovietice, intrată temeinic printre noile tradiții făurite de poporul nostru în anii puterii populare.

Pentru masele largi ale poporului nostru Luna prieteniei este un prilej de a cunoaște mai profund, mai multilateral grandioasele realizări dobândite de poporul sovietic sub conducerea glorioasă a Partidului Comunist. Anul acesta, Luna prieteniei se desfășoară în împrejurări care fac ca Uniunea Sovietică să personifice în ochii întregii lumi mai mult ca oricând nădejdea aprinsă într-o lume mai bună, mai generoasă, eliberată de teama măcelurilor periodice, într-o lume în care omul să-și poată da toată măsura puterilor lui, avîntat într-o activitate pașnică, constructivă.

Realizarea cu succes a prevederilor planului septenal, dezvoltarea tuturor ramurilor economiei sovietice, creează perspectiva sigură pentru ca peste cîțiva ani oamenii sovietici să aibă cel mai ridicat nivel de trai din lume. Strălucitele succese dobândite de Uniunea Sovietică în toate domeniile, mărețele perspective de dezvoltare în viitor, arată tuturor popoarelor încotro ducă calea socialismului și comunismului, spre ce culmi de civilizație se îndreaptă omul, eliberat de cătușele exploatareii capitaliste.

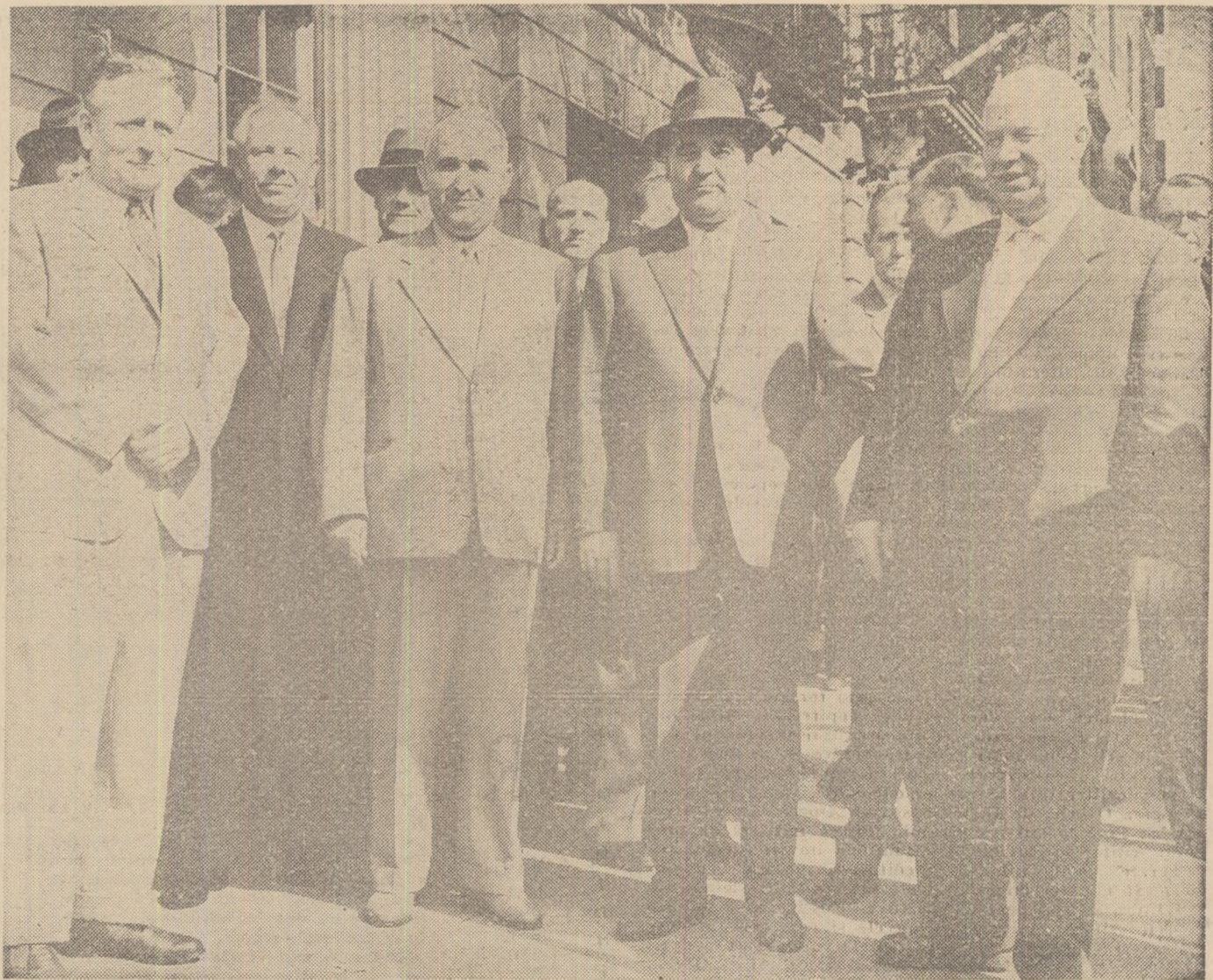
Aceste mari cuceriri pașnice ale oamenilor sovietici sînt întîmpinate cu căldură de întreaga omenire înaintată deoarece ele poartă amprenta luptei neobosite a constructorilor comunismului pentru pacea și fericirea oamenilor de pretutindeni.

Luna prieteniei va însemna astfel un bun prilej de a prezenta masei largi din țara noastră noile și importante acțiuni ale Uniunii Sovietice pentru pace și dezarmare. În același timp ea va cuprinde multe și variate acțiuni de popularizare a umităorilor înfăptuiri ale oamenilor sovietici pe calea construcției desășurate a comunismului și odată cu aceasta a roadelor pe care le dau relațiile de sinceră prietenie și întru-ajutorare frățescă dintre țara noastră și Uniunea Sovietică, dintre toate țările marelui lagăr al păcii și socialismului. Totodată, în colaborare cu ministerul Învățămîntului și Culturii A.R.L.U.S.-ul va organiza în toată țara manifestări pentru a face cunoscute oamenilor muncii cele mai noi realizări ale științei și tehnicii sovietice. În cadrul acestor manifestări vor lua cuvîntul savanții și cercetătorii care au luat parte, în cursul acestui an, la reuniuni și congrese științifice în Uniunea Sovietică, specialiști care și-au făcut studiile ori s-au specializat în U.R.S.S. Marile progrese tehnice realizate de Uniunea Sovietică vor fi de asemenea reflectate de expoziția „Tehnică nouă în slujba septenalului”, care se va deschide la Casa prieteniei romino-sovietice din București și în centrele de regiuni.

Pentru iubitorii de teatru și cineaști, Luna prieteniei va aduce noi premiere din repertoriul dramatic, clasic ruse și sovietic și tradiționalul Festival al filmului sovietic, care înmănușiază în acest an valoroase opere ale cineaștilor sovietici.

Cu îndreptățit interes sînt de asemenea așteptate în Capitală și în restul țării întîlnirile cu oaspeții sovietici, membri ai delegației care ne vizitează țara, precum și concertele și recitalurile artiștilor sovietici care se vor afla în mijlocul nostru cu prilejul Lunii prieteniei.

Prin toate manifestările, prin toată desfășurarea ei, Luna prieteniei romino-sovietice va fi astfel o expresie a hotărîrii poporului nostru de a adînci și dezvolta necontenit legăturile dintre țara noastră și Uniunea Sovietică, de a întări și mai mult prietenia veșnică romino-sovietică.

N. S. Hrușciov, Gheorghe Gheorghiu-Dej, N. V. Podgornii, A. Novotny, în fața reprezentanței sovietice la O.N.U.

Cele mai calde urări...

Continuînd o tradiție minunată, la 7 octombrie în orașele și satele românești se deschide Luna prieteniei romino-sovietice.

Anul acesta, Luna prieteniei romino-sovietice se desfășoară în împrejurări deosebite cînd la O.N.U., la cea de a 15-a sesiune a Adunării Generale, delegația Uniunii Sovietice condusă de tovarășul N. S. Hrușciov, delegația romînă condusă de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, precum și delegațiile celorlalte țări socialiste luptă activ pentru rezolvarea problemei numărul unu a zilelor noastre: dezarmarea și pentru intronarea unei păci trainice pe pămînt.

Oamenii muncii din U.R.S.S. întîmpină întotdeauna cu un sentiment de recunoștință frățescă populară sărbătoarea romînească, minunată formă de manifestare a prieteniei dintre țările noastre, organizată din inițiativa entuziastă a Consiliului General A.R.L.U.S.

La rîndul ei, și Asociația de prietenie sovieto-romînă desfășoară o activitate intensă pentru a face cunoscute oamenilor muncii sovietici succesele și realizările poporului frate romîn în construirea socialismului, în dezvoltarea economiei și culturii sale. În vederea acestui scop folosim forme și metode diferite. În primul rînd organizăm seri și adunări festive, consacrate sărbătorilor naționale ale Romîniei și datelor jubiliare ale scriitorilor, oamenilor de cultură, știință și artă romînă. Anul acesta, de exemplu, în multe orașe și sate din U.R.S.S., în întreprinderi, colhozuri și sovhozuri, în instituții de învățămînt a fost sărbătorită cu mare amploare cea de a 16-a aniversare a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

Cu sprînjînul A.R.L.U.S.-ului organizăm, de asemenea, cu diferite prilejuri, expoziții care vorbesc elocvent despre succesele dobîndite de poporul romîn în cele mai diferite domenii de activitate.

Oamenii muncii din U.R.S.S. au luat cunoștință cu mare

de **EVGHENI AFANASENKO**

Ministrul Învățămîntului public
al R.S.F.S.R., președintele Asociației
de prietenie sovieto-romîne.

satisfacție de hotărîrile Congresului al III-lea al P.M.R., la ale cărui lucrări a participat și delegația de partid a Uniunii Sovietice, în frunte cu tovarășul Nikita Sergheevici Hrușciov, Congresul a trasat un vast program de dezvoltare continuă a Romîniei pe drumul păcii, progresului și socialismului, pe care Asociația noastră s-a străduit să-l popularizeze.

E îmbucurător să constatăm că relațiile noastre culturale iau o dezvoltare din ce în ce mai mare. Zilele acestea s-a încheiat turneul admirabilului colectiv al Teatrului de operă și balet din București care, după cum a subliniat presa sovietică, a înregistrat un succes uriaș.

Printre manifestările care se înscriu în programul de schimburi culturale, aș dori să amintesc și de recentul Festival al filmului românesc organizat la Moscova, care a demonstrat convingător că cinematografia romînească merge pe un drum bun și are cele mai frumoase perspective.

Acum se află în turneu în Republica Populară Romînă Teatrul de dr. mă „A. S. Pușkin” din Leningrad, cel mai vechi teatru de stat din Rusia. Sînt încredințat că prezența lui va contribui la consolidarea continuă a prieteniei dintre popoarele noastre.

Nu există nici o îndoială că Luna prieteniei romino-sovietice din acest an va aduce o nouă contribuție la stringerea relațiilor dintre popoarele noastre.

Prin intermediul revistei „Veac nou” urez poporului romîn noi succese în marea sa operă constructivă și-l felicit cu prilejul tradiționalei sărbători — Luna prieteniei romino-sovietice.

Schimbările culturale romino-sovietice

de **C. PRISNEA**

Adjunct al ministrului Învățămîntului și Culturii.

mînesc cu recitalul fermecătorului Oistrach.

Am avut bucuria tot în acest an să ascultăm pe un alt virtuoz, pe Sviatoslav Richter.

De curînd s-a încheiat la București cel de-al doilea Festival Internațional al teatrelor de păpuși și marionete. Premiul Festivalului pentru interpretare colectivă a fost acordat Teatrului Mare de Păpuși din Leningrad. Faptul nu constituie o surpriză. Pentru că arta păpușarilor sovietici este cunoscută și îndrăgită de publicul românesc.

Sînt proaspete în memorie expoziția de pictură și grafică a renumiților Kukriniksi, ca și expoziția pictorului Serghei Gherasimov, expoziții care au avut loc în 1959.

Manifestările culturale sovietice sînt îndrăgite de publicul românesc și nu puține probleme se pun organizatorilor acestor manifestări, care nu mai sînt în stare să facă față numeroaselor cereri ale aceluia care doresc să participe la ele.

Expoziția economică a Uniunii Sovietice deschisă la 22 august anul acesta în prezența Președintelui Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice, Nikita Sergheevici Hrușciov s-a bucurat de o afluență extraordinară. Un milion de vizitatori. Cite 40-50.000 de vizitatori zilnic.

(continuare în pag. 10-a)

BELȘUG ȘI ESTETICĂ...

Sosind la Moscova, sau în oricare alt oraș important din Uniunea Sovietică, nu se poate să te sustragi atracției pe care o exercită marile magazine. Rețeaua comercială face și ea, incontestabil, parte integrantă din sistemul vital al orașului modern. Prin vastul ei aparat circulator se scurge, în flux continuu, direct către consumator, uriașele cantități de mărfuri industriale și alimentare pe care producătorii din fabrici, din uzine și de pe ogoare le furnizează, în ultimă instanță, pentru... ei înșiși, în postura de cumpărători.

Băstoiți cel mai nou breviar statistic și vă veți explica lesne de ce magazinele Moscovei, Leningradului, Kievului, Harkovului sau chiar ale îndepărtatului Arhanghelsk cunosc astăzi o afluență atât de mare. Breviarul va arăta, de pildă, că anul trecut volumul comerțului cu amănuntul a crescut cu 73 la sută față de anul 1953. Valoarea mărfurilor vândute a fost de aproape 710 miliarde de ruble, crescând — într-un singur an — cu cca 48 de miliarde. Anul acesta se prevede o nouă creștere de 56 miliarde de ruble.

O comparație cu situația din ajunul celui de-al doilea război mondial arată că, în 1959, populația sovietică a cumpărat din comerț de stat de trei ori mai multe mărfuri decât în 1940. Un astfel de ritm de creștere — care ilustrează simultan creșterea considerabilă a producției articolelor de larg consum și creșterea simțitoare a puterii de cumpărare a consumatorilor — este propriu cadenței rapide în care se dezvoltă economia sovietică. Nici o țară capitalistă nu poate suferi din acest punct de vedere comparație cu Uniunea Sovietică. Creșterea anuală a comerțului cu amănuntul reprezintă în medie 11 la sută în U.R.S.S., în timp ce în S.U.A. este doar de 3 la sută, iar în Anglia de 0,9 la sută.

La sfârșitul septenaliului, producția sovietică de confecții și încălțăminte — calculată pe cap de locuitor — va depăși producția similară a Franței, Angliei, R. F. Germane și altor țări vest-europene, iar în 1970 o va întrece și pe aceea a S.U.A. În ultimii șase ani consumul de carne și untură — pe cap de om — a crescut în U.R.S.S. cu 30 la sută, consumul de lapte și produse lactate — cu 39 la sută, iar cel de zahăr — cu 35 la sută. Uniunea Sovietică a ajuns, în 1959, la o producție de zahăr de circa 6 milioane tone, întrecând de pe acum întreaga Europă occidentală în bloc. Și mai evidentă este întrecerea Apusului la producția mărfurilor industriale. Uniunea Sovietică produce acum mai multe țesături decât Italia, a ajuns din urmă Franța și mai are foarte puțin să fie în rind cu Anglia, țară cu atât de vechi tradiții textile. Numai la țesăturile de lână, creșterea producției în 1959 (față de 1953) s-a ridicat la 120 milioane de metri, ceea ce reprezintă întreaga producție respectivă a anului 1940.

Foarte semnificativ este și sporul masiv al vânzărilor în sectorul articolelor ce servesc scopurilor social-culturale și celor de uz casnic. În 1959 populația a cumpărat de 6 ori mai multe mărfuri de acest fel decât în anul 1940. În acest capitol intră mari cantități de aparate de radio

(a căror producție se cifrează la peste 4 milioane bucăți), televizoare (producție: 1,3 milioane față de 12.000 în 1950), frigider (426.000), mașini de spălat (700.000), aspiratoare de praf (366.000), ceasornice (26.000.000 față de 700.000 în 1913), biciclete (4.000.000) aparate fotografice și de filmat, aparate electrocasnice, autoturisme, motocicletele, scutere, pian.

Nu mai puțin semnificativ este faptul că populația rurală se apropie din ce în ce mai mult de cea urbană în privința consumului. Cumpărătorul de la sate este acum client pentru o treime din cantitatea de ceasuri și aparate de radio, jumătate din cantitatea de mașini de cusut și aproape 60 la sută din cea de biciclete.

Acest belșug de mărfuri de larg consum — perspectivele lui de creștere fiind încă și mai mari în anii următori — are neapărat nevoie de o largă rețea de desfacere și de condiții noi, superioare de deservire a unei clientele din ce în ce mai exigente. Dacă circulația mărfurilor a crescut de 3 ori față de perioada antebelică, rețeaua comercială, la o creștere de numai 35 la sută, a rămas în urmă. Dar în U.R.S.S. dezvoltarea prin toate mijloacele a comerțului este și ea o importantă sarcină de stat. De aceea, o recentă Hotărâre a C. C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri s-a ocupat de măsurile ce se impun pentru extinderea rețelei comerciale și pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de deservire. Hotărârea prevede alocarea unor fonduri speciale, totalizând aproximativ 17,5 miliarde de ruble, pentru investiții capitale în comerț în cursul anilor 1961—1965. Din aceste fonduri urmează a fi construite și înzestrate cu cel mai modern inventar cele 105.000 noi magazine de care vorbește documentul C.C. al P.C.U.S. și al guvernului sovietic. Cu darea lor în funcțiune, într-un răstimp de cinci ani, se va reduce la minimum actuala disproporție dintre volumul de mărfuri și capacitatea de desfacere.

La toate aceste măsuri de creștere multilaterală a rețelei nu trebuie trecută cu vederea înfrumusețarea decorului comercial. Interioarele ca și fațadele magazinelor se întrec în a atrage prin bun gust mulțimea cumpărătorilor. Un rol major revine în această privință vitrinelor și firmelor de tot felul încadrate în multicolorele reclame luminoase realizate cu ajutorul tuburilor cu neon. Artiștii vitrierii sovietici reușesc să obțină de multe ori adevărate efecte teatrale, prezentând pe „scena” galantarului o anumită „temă” comercială de natură să țintuiască pe loc chiar și pe cel mai grăbit trecător.

In drum spre șantier...

Dar haina frumoasă a magazinelor și în special a vitrinelor nu-i preocupă numai pe specialiștii din comerț. Ea îi interesează și pe urbanii — vitrinele și reclamele luminoase sînt doar „obrazul” străzii — ca și pe cetățeanul de rînd ce își lubește cu patimă cartierul, orașul.

Dar o și mai activă intervenție a „opiniei publice” în comerț, pare a-și face loc în ultimul timp. Și pînă acum se interesau de activitatea magazinelor comisiile permanente de pe lângă Soviete, comitetele de uzină și comitetele locale. Există și nenumărate comisii de magazin și brigăzi de control obștesc. Pentru a interesa, însă, într-un și mai mare grad pe reprezentanții direcției ai opiniei publice în îmbunătățirea deservirii comerțului și deservirii clientelei, se sugerează acum alcătuirea unor „Consilii obștești” pe lângă magazine. Din aceste consilii ar urma să facă parte directorul întreprinderii comerciale respective, cîțiva lucrători ai magazinului dintre cei mai destoinici și cu experiență, cumpărători și reprezentanți ai întreprinderilor furnizoare. Aprecind cu competență anumite măsuri de luat pentru îmbunătățirea aprovizionării, deservirii și organizării vânzării, Consiliile obștești ar putea aduce o reală contribuție la buna deservire a activității comerciale. De altfel amintita Hotărâre a C. C. al P.C.U.S. și a guvernului sovietic preconizează și participarea tot mai largă a muncitorilor, funcționarilor, colhoznicilor și gospodinelor la exercitarea controlului asupra activității întreprinderilor comerciale.

Comerțul sovietic, oglindă fidelă a dezvoltării producției de consum popular și a creșterii bunăstării populației, se ridică și el la nivelul progresului general.

M. Mihail

Călătoria Șerifei

In urmă cu vreo două luni, am fost în satul dobrogean Fîntina Mare și am cunoscut-o pe Regep M. Șerife. E o tînără de 19 ani, frumoasă, cu părul negru ca abanosul și cu ochi negri îndelung visători. Am văzut-o pe scena căminului cultural din satul ei dansînd străvechiul dans turcesc „Elmalim”.

În iarna acestui an, Șerife a fost aleasă, în cadrul adunării generale a gospodăriei colective, șefă de echipă. Ea este astfel prima femeie din Fîntina Mare aleasă în satul ei, în gospodăria colectivă, într-o muncă de răspundere. Șerife nu călătorește încă niciodată dincolo de limitele geografice ale Dobrogei. O singură dată fusese într-o excursie pînă la Constanța și îndărăt. Și de cîteva ori la Cobadin. Atîta tot.

Dar între timp, cu mica Șerife — a petrecut un lucru de care ar fi geloși chiar și cei mai călătoriți reporteri. Șerife a fost la Moscova, Șerife a făcut o minunată călătorie în Uniunea Sovietică, a văzut Kievul și Moscova, într-un grup de cîteva sute de colectiviști din regiunea Constanța.

— Ce-ai văzut, Șerife, în călătoria asta minunată?

Plină de stîciune, roșie în obraji de fericire. Șerife răspunde clipind din ochi, de parcă veisajul mirific al Moscovei s-ar afla încă în fata ei:

— Aproape că nu găsesc cuvinte să povestesc. Pentru mine totul a fost ca într-un vis, ca într-un basm din 1001 de nopți. Am văzut Expoziția unională, am urcat pe terasele înalte ale Universității „Lomonosov”, am văzut Muzeul Revoluției, am vizitat Kremlinul și eram așa de fericită încît parcă pluteam ca o pasăre. Am călătorit pe sub pămînt cu metrourul, am admirat gările subterane și ele mi s-au părut a fi cu adevărat niste palate împărătești de marmură. În magazinul universal (GUM) din Piața Roșie aproape că m-am rătăcit. Mă țineam numai de tovarășa Alexandrina Tulpină, secretara organizației de bază a gospodăriei colective din Independența, cu care mă împrietenisem pe drum, încît ceilalți din grupul nostru de excursioniști o întrebau într-una:

— Ce-i, Alexandrină, ai plecat cu fata după tine?

Și dînsa răspundea veselă și zîmbitoare:

— E Șerife din Fîntina Mare! N-ați auzit de ea?

Povestindu-mi toate aceste lucruri, Șerife vorbea cu o ușoară incantație a glasului, relata minunata ei călătorie ca într-un cîntec plin de metafore rare și neobișnuite. Șerife a fost la Moscova! Povestind mirific ei călătorie în țara constructorilor comunismului. Șerife a compus, cu cele mai simple cuvinte, un poem de o profundă frumusețe.

Petru Vintilă

Pasajul „Teatralni” din Moscova. În stînga, renumitul magazin „Detskii mir” („Lumea copiilor”)

De vorbă cu... NIKOLAI SIMONOV

- Debut și consacrare
- Intre teatru și cinema
- Planuri de viitor

A trecut aproape un deceniu de când a rulat pe ecranele noastre neuitatul film-spectacol „Cadavrul viu”. De atunci un nume și un chip stăruie în amintirea spectatorilor români: Nikolai Simonov, actorul cu fața croită în linii severe dar imblinzită de doi ochi umitori — lmezi, deschiși, aproape transparent. Și nici nu ni l-am mai putut imagina altfel pe Fedea Protasov, zbuciumatul erou al piesei lui Tolstoi, care între minciună și moarte o alege pe aceasta din urmă...

De câteva zile, venit cu prilejul turneului Teatrului de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad, Nikolai Simonov, unul dintre cei mai mari interpreți sovietici, se află în mijlocul nostru. L-am revăzut în „Cadavrul viu”, trăind pe scenă drama nefericitului personaj tolstoian, i-am văzut ochii scintilind în întuneric, i-am simțit răsuflarea scadată, i-am auzit glasul, glasul acela pe care-l stăpânește cu o virtuozitate inegalabilă, silindu-l — de la șoaptă până la tonul ridicat — să redea exact toate simțămintele eroului. Și iar ne-a răscolit jocul profund realist al actorului, șlefuit cu migală ca un diamant ce ne încintă cu strălucirea mirifică a fațetelor sale. De altfel, trebuie să spunem că de când a debutat și până azi, realismul a fost mereu crezul artistic al lui Nikolai Simonov, dominantă principală a activității sale.

— Am debutat în teatru în 1924. De fel sînt de pe Volga, din bătrînul oraș Samara, azi Kuibîșev. Dar am devenit leningrădean de foarte tînr, din 1919, cînd am părăsit orașul natal plecînd la Leningrad spre a urma cursurile Academiei de Artă. După ce le-am absolvit, în 1922, am intrat la școala teatrală. La terminarea ei, în 1924, am fost primit în trupa teatrului „A. S. Pușkin”. De fapt însă, debutul meu în artă a avut loc cu un an mai devreme, în 1923, cînd am apărut pentru prima dată în fața obiectivului cinematografic, în filmul mut „Partizanii roșii”. De atunci lucrez concomitent în teatru și în cinematograf.

— Numai ca actor ?

— Cu o mică excepție. Intre 1931—1933 am condus teatrul regional din Kuibîșev. A fost o perioadă în care am făcut de toate: și regie, și actorie, și muncă administrativă. Păstrez amintiri frumoase din anii aceia. A fost o experiență interesantă care a avut o mare influență asupra carierei mele actricești.

— Jucați de aproape 40 de ani. Ce roluri ați interpretat ?

— Foarte multe. Mi-ar fi aproape cu neputință să le enumăr pe toate. Cîteva, însă, mi-au dat satisfacții deosebite: rolul lui Boris Godunov, al lui Petru cel Mare, rolul lui Lavrețki în dramatizarea romanului „Un cuib de nobili” de Turgheniev, Satin din „Azilul de noapte”, Protasov din „Cadavrul viu”...

Aceste creații i-au adus lui Nikolai Simonov titlul de artist al poporului și multe alte distincții. Alături de dragostea cu care-l înconjoară spectatorii sovietici, ele răsplătesc munca marelui actor care izbuteste de fiecare dată să se identifice cu personajele create, care se impune prin sobrietate și rețineră, care are o uriașă rezervă de idei și sentimente pentru interpretarea fiecărui rol, dar o folosește cu mare economie.

— Pe ecran — continuă marele actor — am interpretat peste 35 de roluri, multe din ele încă pe vremea filmului mut.

În afară de filmul-spectacol „Cadavrul viu”, publicul nostru a mai avut prilejul să-l vadă pe Simonov în „Bătălia Stalingradului” și în „Tăunul”, unde a dat viață monseniorului Montanelli. Și s-a putut convinge încă o dată că ceea ce caracterizează jocul talentatului actor este trăirea organică a rolului, imbinată cu o mare sobrietate a mijloacelor de expresie.

— Probabil că vi s-a pus de multe ori această întrebare: rolul lui Protasov este rolul dumneavoastră preferat ?

— Vedeți, nici n-aș putea accepta un rol dacă nu mi-ar spune ceva, dacă nu mi-ar plăcea, așa că într-un fel toate sînt roluri preferate. Dar nu este mai puțin adevărat că pentru unele, inclusiv cel al lui Protasov, am o slăbiciune deosebită.

— Spuneți că spectacolul „Cadavrul viu” a fost filmat puțină vreme după montarea lui pe scena teatrului. Distribuția pe care am văzut-o la București este aceeași din film ?

Cu foarte mici excepții (este vorba de interpretele celor două mame — a Lizei și a lui Karenin — și de interpretul pictorului) da.

— Spuneți-ne, Nikolai Konstantinovi, ce credeți despre filmul-spectacol? Este el, în ultimă instanță, numai un mijloc de a immortaliza mari creații teatrale — actricești și regizorale ?

— În cea mai mare măsură — da. Și nu e vorba numai de posteritate — mă exprim așa fiindcă ați folosit termenul „immortaliza” — ci în primul rînd de publicul contemporan. Filmarea anumitor spectacole dă posibilitate maselor celor mai largi ale publicului să le vadă. Dacă n-ar fi fost filmat, admirabilul spectacol cu „Vasa Jeleznova” al Teatrului Mic ar fi fost cunoscut de un public cu mult, mult mai restrîns — în special moscovit. Și ar fi fost păcat. Într-o măsură mult mai mică, filmele-spectacol erau apomenite să și îmbogățească producția noastră cinematografică, dat fiind că realizarea lor e mult mai simplă. Observați că spun „erau”. Asta pentru că în ultima vreme la noi nu prea se mai fac filme-spectacole.

— Sau în orice caz — alt gen de filme-spectacole. Am citit ce a scris Vahtang Ceabukiani despre baletul filmat „Othello”. În esență, spectacolul a rămas același, dar scenariul a fost special adaptat pentru obiectivul cinematografic. Unele cadre au fost filmate în natură.

— Da, pentru că spectatorul cinefil are totuși alte pretenții. În sala de teatru te mulțumești, să zicem, să urmărești cursele de cai și să afli de accidentul lui Vronski numai după reacția tribunei; cînd vezi filmul, scena respectivă din „Anna Karenina” ți se pare nesatisfăcătoare.

— Acum cîteva ani am citit opiniile unui cronicar cinematografic străin despre filmul lui Bardem „Moartea unui ciclist”. Printre altele, autorul scria, că interpreta principală, Lucia Bosé, n-a jucat prea bine, dar că asta, nu contează intrucît regizorul i-a convenit, pentru rolul dat, fizicul actriței. Inseamnă oare că în cinematograf se pune mai puțin preț pe talent decît în teatru, mai ales dacă ținem seama că într-un film lumina, sunetul, compoziția regizorului și a operatorului contează aproape tot atît de mult ca jocul actorului ?

— Problema e destul de complexă. E adevărat că în film elementele specifice cinematografice la care v-ați referit se situează pe același plan de importanță cu jocul actorului. E adevărat că teatrul este mai necruțător cu lipsa de talent decît cinematograful. De altfel în Occident, multe actrițe de film sînt și acum recrutate prin concursuri de frumusețe. O fotografie bună, o atitudine frumoasă pot uneori „salva” o scenă. Dar un lucru-i incontestabil: talentul rămîne talent, fie că e vorba de teatru sau de cinema. Aici nu mai încapă nici o discuție.

În încheiere l-am rugat pe Nikolai Simonov să ne împărtășească planurile lui de viitor. Am aflat, astfel, că se pregătește pentru un spectacol shakespearian — „Othello” sau „Regele Lear” și pentru „Mascarada” lui Lermontov. Noi personaje se vor adăuga astfel la galeria de tipuri nemuritoare pe care a creat-o marele actor.

Luția Scutaru

Scenă din „Tragedia optimistă” (în interpretarea teatrului „Pușkin”)

Serile de artă ale teatrului „Pușkin”

Prin turneul Teatrului academic de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad, publicul rominesc face cunoștință cu unul din cele mai vechi teatre realiste din Uniunea Sovietică, păstrător al marilor tradiții scenice ruse, pe care s-au grefat organic trăsăturile novatoare ale artei realist-socialiste. Este din acest punct de vedere semnificativă însăși alcătuirea repertoriului de turneu al teatrului leningrădean: „Cadavrul viu”, „Tragedia optimistă”, „Totul rămîne oamenilor”. — Trei momente de dezvoltare ale dramaturgiei ruse și sovietice, trei momente de dezvoltare ale conștiinței umane, — diversitate de epocă și de gândire, dar perfectă unitate de concepție pe linia celui mai înalt umanism.

Dacă e să ne referim la ansamblul teatrului, e poate unul din cele mai pline de mari actori, cu o îndelungată carieră teatrală, purtători ai marilor tradiții și — la rîndu-le — transmițători ai acestora. E suficient să urmărești tabloul generațiilor de actori care s-au succedat în cei 200 ani de existență ai teatrului „Pușkin”, ca să-ți dai seama de această glorioasă ștafetă artistică ce pune o pecete nobilă pe stilul teatrului, pe fiecare spectacol în parte. Cele trei piese prezentate publicului nostru constituie în felul lor reprezentări unice, de antologie. Și nu întimplător acest „Cadavrul viu” cu tulburătoarea creație a lui N. Simonov, a fost de mult immortalizat de obiectivul cinematografic în filmul-spectacol bine cunoscut și la noi, iar „Tragedia optimistă” în viziunea lui Tovstonogov a devenit un adevărat spectacol-școală, purtător al celei mai înalte distincții, premiul „Lenin”, și consacrat pe plan internațional la Teatrul Național din Paris. În ceea ce privește cea de-a treia piesă, „Totul rămîne oamenilor”, lucrare din cele mai recente ale dramaturgiei sovietice, ea prilejuiește nu numai o mare creație lui Nikolai Cerkasov, dar fixează prin interpretarea unuia din cei mai renumiți actori ai epocii noastre, un excepțional portret al omului sovietic contemporan.

Se poate spune pe bună dreptate că spectacolele teatrului „Pușkin”, izvorite dintr-o profundă concepție filozofică și artistică, invită la considerații multiple care depășesc emoția unei seri. Impresia puternică rămîne mult dincolo de căderea ultimelor cortine, însoțindu-te în viață. Și dacă aceasta e trăsătura generală a teatrului sovietic, colectivul leningrădean a dovedit prin spectacolele sale că este unul din fidelii și realizatori. Prin felul cum a fost alcătuit repertoriul de turneu, apare limpede că s-a urmărit nu numai prezentarea a trei spectacole din cele mai bune ale teatrului, ci mult mai mult decît atît. Căci „Cadavrul viu”, „Tragedia optimistă”, „Totul rămîne oamenilor” sînt de fapt trei mari acte ale unui unic spectacol în care e vorba despre lupta omului pentru libertate, pentru o viață adevărată și frumoasă, despre lupta și victoria sa asupra unei orînduirii nedrepte și în cele din urmă asupra naturii și morții. De la tragedia lui Fedea Protasov care știe că pentru a nimici mișcarea trebuie să fii erou — deși el nu e, la Femeia comisar și la eroii „Tragediei optimiste” care nimicesc vechea orînduire și apoi la savantul sovietic din „Totul rămîne oamenilor”, trece firul roșu al celui mai dramatic proces istoric. Iar dacă în „Cadavrul viu” totul este rigid, apăsător, incremenit parcă pentru vecie în contrast violent cu febrilitatea jocului lui N. Simonov, cu permanenta sa agitație și căutare dar și cu inevitabila sa prăbușire, peste „Tragedia optimistă” trece de la un cap la altul furtuna innoitoare a revoluției, măturînd tot ceea ce părea de neclintit, pentru ca în „Totul rămîne oamenilor” să-și facă loc biruitoare, marea certitudine a omului în pragul comunismului.

Ca modalitate artistică proprie teatrului leningrădean, cred că ceea ce impresionează în primul rînd este extrema sobrietate a interpretării, profunzimea cu care sînt lucrate rolurile, detaliul psihologic al tipurilor, lipsa oricăror efecte exterioare. Această calitate apare deosebit de pregnant în „Tragedia optimistă” unde există posibilitatea alunecării pe panta unui patos exterior. Or tocmai aci mi se pare că e cel mai mult de reținut din arta actorilor de la „Pușkin”. Incadrîndu-se perfect în viziunea regizorală a lui Tovstonogov, ei au reușit să asigure întregului spectacol o tonalitate simplă și profund umană, care începe chiar cu apariția în sală a celor doi marinari-povestitori. Trecerea lor firească printre spectatori, asemenea a unor oameni obișnuiți, modul cum își încep povestirea, ca unii care poartă în ei marea experiență a revoluției, simplitatea nobilă care le străbate jocul, toate acestea dau tonul întregului spectacol. Intimplările evocate de Vișnevski devin, de-a lungul celor trei acte nu numai niște admirabile imagini ale revoluției, ci momente de profundă forță emoțională ale procesului de transformare a oamenilor. Invincibila forță a comunismului nu apare numai în raport cu victoria asupra dușmanilor revoluției, ci ceea ce este esențial, în capacitatea de a scoate la suprafață din conglomeratul uman atît de contradictoriu, tot ceea ce este mărț, sublim în om. Acesta e sensul major al spectacolului lui Tovstonogov și el e realizat prin tot complexul scenic, prin jocul actorilor, scenografie, plastică a luminilor.

Același sentiment al măreției omului îl realizează și Nikolai Cerkasov în „Totul rămîne oamenilor”, piesă de îndrăzneță problematică, dezbateră profund actuală asupra atitudinii omului în fața morții, asupra științei și religiei, în ultimă instanță asupra sensului vieții omului contemporan. Lucrul cel mai impresionant în interpretarea lui Cerkasov mi s-a părut tocmai această imensă seninătate a certitudinii, a victoriei vieții și creației asupra morții, care se exprimă de-a lungul spectacolului. Este într-adevăr excepțional să realizezi chipul unui om care se află în pragul morții, imprimîndu-i cea mai deplină expresie a vieții, a creației, a frumuseții. Iată de ce cred că trebuie considerată creația lui Cerkasov nu numai ca o mare realizare actricească, dar și ca un moment de însemnătate principială în gândirea și arta actorului.

Bogat în emoții și în învățăminte, turneul artiștilor teatrului „Pușkin” din Leningrad se adăugă serilor de artă dăruite publicului nostru de celelalte teatre sovietice care ne-au vizitat, prezentînd încă un aspect interesant și original al atît de plin și variatei mișcări teatrale din U.R.S.S.

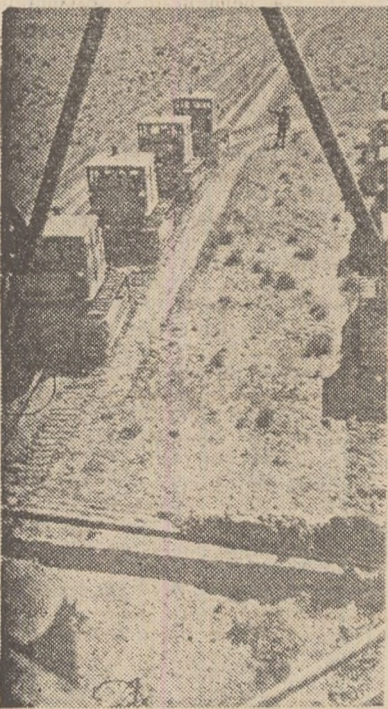
Pentru asta, tuturor interpreților, în frunte cu L. S. Vișon, conducătorul artistic al teatrului „Pușkin”, un cald și din toată inima: SPASIBO !

Traian Șelmaru

Asia Centrală sovietică...

Când colonialismul rus a redescoperit vechile hanate din Asia Centrală, civilizația care înflorise aici în urmă de secole era numai un vestigiu istoric. Exploratorii se interesau, de aceea, în primul rând, de ruinele orașelor cindva celebre, îngropate în nisip, de monumentele de artă care rezistaseră, fie și fragmentar, eroziunii timpului. În această împărăție adormită de veacuri era dominant contrastul dintre mizeria poporului și bunăstarea hanilor, beilor și clerului. Contrast prelungit de-a lungul vremurilor pe forme de viață economică, adesea, patriarhale.

La rindul lor, contrastele sociale se profilau pe fundalul mari-

Noile „corăbii ale deșertului”

lor contraste geografice, care păreau de neînvinși în calea spre progres. Lipsea apă. O lipsă acută, cu consecințe dintre cele mai grave. Dar și la acest capitol diferențele de la o regiune la alta erau „riașe. În vreme ce fluviile Asiei Centrale aveau un debit suficient de mare spre a putea asigura, mai firziu, irigația a milioane de hectare de pământ, la Krasnovodsk, în Turkmenia de vest apă potabilă se obținea în instalații speciale, din apă de mare sau era adusă cu vaporul, de la Baku.

Deosebirile mari în privința reliefului au avut drept rezultat o repartitie cu totul disproporționată a populației în Asia Centrală, densitatea medie a populației este de 8 locuitori pe kilometru pătrat. Dar în regiunile muntoase densitatea populației nu este mai mare de 1-2 locuitori pe kilometru pătrat, în timp ce în văile roditoare și în oaze este de 100-200 locuitori pe kilometru pătrat.

Înlăturând vechile contraste, în anii puterii sovietice au apărut altele noi, de un tip cu totul deosebit. Mai întâi contrastul general dintre vechea și noua Asia Centrală, contrast care cuprindea totalitatea vieții economice și sociale și este nu mai puțin evident în peisajul geografic.

Iată, de pildă, contrastul dintre orașele vechi și noile așezări socialiste. Centre ca Buhara, Samarkand, Hiva, Mari, vechi de peste un mileniu, trebuie să suporte în prezent confruntarea cu constelația orașelor tinere, a căror vîrstă se numără în decenii. Printre ele Nebit-Dag, orașul fără periferii. Un oraș fără periferii într-o regiune unde periferiile strangulau centrul minuscul al vechilor așezări urbane. Circik, orașul luminii, Angren — orașul cărbunelui. Aici orașele au un profil

bine precizat, pentru că au apărut cu o precizie conformație economică. Iar dacă vrei o imagine generală despre dezvoltarea orașelor în Asia Centrală, atunci este de ajuns să amintim că în anii de după ultimul război numai în R.S.S. Uzbekă au fost construite 8 orașe mari și 20 de așezări muncitorești.

În același timp trebuie neapărat să amintim, fie și în treacăt, și despre marile transformări survenite în geografia naturală a Asiei Centrale. Principalul canal turkmen a schimbat înfățișarea unei regiuni de aproape 10 milioane de ha. Canalul Fergana și alte canale de irigare, mai mari sau mai mici, au transformat ținuturi, altădată pustii, în adevărate grădini înfloritoare. Acesta este unul din cele mai puternice contraste apărute datorită muncii oamenilor sovietici, călăuziți de felul măreț al transformării naturii.

Istoria republicilor sovietice din Asia Centrală ar trebui să consacre cel puțin un capitol luptei împotriva inerției. Un capitol intitulat: Prejudecăți înfrinte.

Într-adevăr pe acest teren s-a dat o luptă înverșunată, pentru că Asia Centrală a fost întotdeauna privită, în vechea Rusie, doar ca un ținut ideal pentru cultivarea bumbacului. Atît și nimic mai mult. În concepția administratorilor țariști, orizontul economic al regiunii nu trecea dincolo de cîmpurile de bumbac (Amintim că Rusia țaristă n-a fost totuși niciodată în stare să renunțe la importul de bumbac în timp ce Uniunea Sovietică își satisface, pe seama producției interne, totalitatea necesităților de bumbac, încă din anul 1929). Pînă și zăcămintele minerale cunoscute, cum erau cele de mirabilit de la Kara-Bogos-Gol, nu erau exploatate.

Fortăreața prejudecăților privitoare la potențialul economic al Asiei Centrale a fost luată cu asalt de puterea sovietică și în mai puțin de jumătate de secol a fost risipită, asemenea pustiurilor udate de apele canalelor de irigație. A apărut mai întâi o puternică industrie textilă care prelucrează o bună parte din materia primă locală. Fabricile textile au nevoie de utilaj și astfel s-au născut uzinele care-l fabrică.

La sud de Tașkent, orașul Begovat a apărut ca un puternic centru metalurgic. Deșertul Karakum s-a dovedit bogat în sulf, iar în alte regiuni ale Asiei Centrale s-au descoperit și au fost valorificate zăcămintele de cupru, ozochelită, cărbune.

Și iată că, în împrejurări internaționale de mare semnificație, Asia Centrală sovietică a fost supusă înaltei confruntări a istoriei. De la tribuna Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, N. S. Hrușciiov a înfățișat bilanțul general al dezvoltării acestei regiuni în anii puterii sovietice.

Republicile sovietice din Asia Centrală, altădată colonii tipice ale Rusiei țariste, au ajuns din urmă și în unele sectoare au întrecut numeroase țări cu o veche și puternică bază economică. În anii puterii sovietice industria acestor republici a crescut de 60 de ori, în comparație cu anul 1913. În republicile sovietice din Asia Centrală revin cîte 88 de studenți la 10.000 de locuitori. În vreme ce în Franța sînt doar 40, în Italia 34 și în Germania occidentală 31.

În fața popoarelor care și-au dobîndit recent libertatea, ca și în fața acelor care luptă încă pentru ea, cuvintele tovarășului Hrușciiov au răsunat cu o mare forță de convingere, dat fiind că ele înfățișează o realitate cu adevărat strălucitoare.

V. Dascălu

...Și țările slab dezvoltate

Cînd în septembrie anul acesta, la Geneva s-au adunat reprezentanți ai vieții publice din multe țări, în cadrul unor obișnuite întîlniri internaționale, ei au discutat o problemă care a putut fi enunțată într-un singur cuvînt — „Foamea”.

Unui sosit de pe altă planetă tema întîlnirii i-ar fi părut desigur ciudată. O lume care a ajuns să folosească puterea atomică pentru producerea energiei electrice, o lume care produce mașini în stare să înlocuiască munca a mii și mii de oameni, o lume capabilă să înflăcărească pustiurile fierbinți și să topească ghețurile polare, o lume care se pregătește să-și trimită primii mesageri în Cosmos și totuși o lume care e nevoită să discute despre foame...

Trîind pe planeta noastră noi știm că lumea e încă alcătuită nu numai din lumini ci și din umbre. Oamenii care s-au întîlnit la Geneva au făcut-o nu pentru că ar suferi ei înșiși de foame (se aflau acolo savanți de seamă: medici cu renume, economiști de frunte, scriitori cunoscuți din Europa, Asia și Africa), ci pentru că omenirea începe din ce în ce mai mult să se considere un singur tot, cu echilibrul amenințat de probleme care cer soluții grabnice și radicale.

O publicație americană s-a ocupat nu de mult cu transformarea sumelor care se cheltuiesc pentru înarmare în lucruri de care oamenii au nevoie în fiecare zi. A reieșit că un port-avion atomic costă cît 2.750.000 tone grâu, că un bombardier cu reacție înghite suma necesară producerii a 100.000 tone zahăr, că un submarin pentru lansarea rachetelor răpește lumii banii cu care s-ar putea procura 55.000 de tone de carne de primă calitate. Citești și nu poți să nu te gîndești: o țară agrară ca Pakistanul, de pildă, e nevoită să importe grâu în fiecare an, pentru că pactele militare de care e legată o obligă să irosească banii în cu totul altă direcție decît dezvoltarea agriculturii. În cifre lucrurile se exprimă astfel: în cinci ani Pakistanul a cheltuit pentru scopuri militare 4 miliarde rupii, iar pentru nevoile agriculturii de abia 970 milioane... Dacă în următorii 5 ani proporția ar fi inversată, Pakistanul ar rezolva probabil problema foamei. Atunci venitul unui muncitor agricol n-ar mai fi ca azi de aproximativ 30 de dolari pe an și nici n-ar mai fi nevoie ca numeroși țineri să-și vîndă lunar singele la centrele de colectare, la preț de 20 de rupii pentru 120 de grame... (cît singe au supt din vinele pakistanezilor cele 4 miliarde cheltuite pentru înarmare în 5 ani?).

E cunoscut efectul nefast pe care-l au cheltuielile militare și asupra unei țări ca Turcia. Prețurile mărfurilor de primă necesitate sînt aici de 10 ori mai mari ca înainte de război iar chiriile sînt de 20 de ori mai mari. După o muncă istovitoare un muncitor învețează în medie 250-500 de lire turcești, în timp ce chiria pentru o locuință modestă se ridică în marile orașe la 300-500 lire pe lună. Cite case confortabile nu s-ar putea construi în Turcia și în alte țări ale lumii dacă statele ar renunța fie chiar și la o parte din cheltuielile pentru înarmare?

În lumea contemporană foamea nu mai are și nu mai poate avea înțelesul strict pe care-l avea altădată. Omenirea are nevoie de grâu, dar și de goali, de orez dar și de spitale, de carne dar și de uzine. De obicei lipsurile sînt strîns legate între ele și o țară slab dezvoltată este în același timp o țară a foamei, a inculturii, a epidemiilor și a șomajului.

Propunînd Organizației Națiunilor Unite să adopte o declarație privind abolirea sistemului colonial, N. S. Hrușciiov a citat date despre felul în care s-au dezvoltat, în cursul unei singure generații, republicile din Asia Centrală sovietică — care înainte de revoluție nu erau la rîndu-le decît niște colonii ale țarilor. Citind cifrele expuse de primul ministru sovietic nu poți să nu te gîndești, de pildă, că Turkmenia sovietică nu e despărțită

de Iran numai de lanțul munților Kopet-Dag ci de o întreagă epocă istorică. Turkmenia sovietică a lichidat analfabetismul — în Iran 75 la sută (iar la țară 90 la sută) din oameni trăiesc și azi fără să știe scrie și citi. Turkmenia a rezolvat de mult problema asistenței medicale gratuite, în timp ce în Iran mai revine și azi un doctor la 11.000 locuitori și bîntuie nestingherite febra tifoidă, malaria, lepra, trahoma. Turkmenia sovietică introduce în uzinele sale automatizarea pe scară largă și trece — ca întreaga Uniune Sovietică — la ziua de muncă redusă — în timp ce Iranul e bîntuit pe de o parte de șomaj iar pe de altă parte de condiții de viață și de muncă atît de grele încît vîrsta

În Iran, faimoasele covoare persane sînt lucrate de copii de 5-6 ani

medie a muncitorilor nu trece de 20 de ani...

Iranul reprezintă, firește, doar un exemplu care ar putea fi multiplicat cu altele luate din Asia, Africa sau din America Latină; din țările care de abia au început să-și lecuiască rănile lăsate de căsuțele coloniale, sau din acele țări care mai sînt încă nevoite să mai poarte aceste cătușe. În Uganda, din 1.000 de locuitori 400 mor în perioada copilăriei. În Rodezia, și ziar scria: „Multe firme industriale și comerciale din Salisbury și din împrejurimi folosesc munca copiilor. În majoritatea cazurilor e vorba de copii de 6-7 ani... Aproape toți aceștia sînt analfabeți și nici nu știu mîncar cum arată o școală”. În Kenia salariul unui muncitor african nu reprezintă decît 5 la sută din salariul unui european care prestează aceeași muncă...

„În America Latină masele trăiesc în mizerie” scrie corespondentul lui „Neue Rhein Zeitung”. 70 la sută din populația acestor țări suferă de foame, 50 la sută din populație e analfabetă. Dar numai cu jumătate din banii ce se cheltuiesc anual pentru înarmare s-ar putea ridica în 14 ani toate țările latino-americane la nivelul de dezvoltare al Statelor Unite ale Americii...

În zilele noastre există o legătură din ce în ce mai strînsă între izgonirea armelor și izgonirea foamei de pe pămînt. Eliberați de teama războiului și de apăsarea foamei, oamenii s-ar putea consacra unor planuri pe care le-ar învidia însuși Jules Verne. Planeta noastră ar deveni o casă confortabilă pentru toți. Armele ar merge să căptușească fundul oceanelor, iar pentru a înțelege ce e foamea, generația imediat următoare nouă ar trebui să consulte dicționarele.

Radu Țiulescu

PODOABELE LENINGRADULUI

(1)

Dacă cineva m-ar întreba care din cele două metropole ale Uniunii Sovietice mi-a plăcut mai mult, mi-ar fi imposibil să dau un răspuns imediat, pripit. E drept, Leningradul mă atrage mai mult dar cred că este o chestiune cu totul și cu totul subiectivă... Așa cum am mai afirmat cândva, Moscova este centrul politic, administrativ, cu o dezvoltare nemaipomenită în istoria unei capitale, construcțiile dezvoltându-se și apărând în ritm nu de zile și de săptămâni, ci în ritm de ore și minute.

Am vizitat Colona, vechi centru comercial, așezat pe riul Oka. Colona este la o distanță de mai bine de o sută de kilometri de Moscova. Am aflat aici că distanța aceasta, în urma hotărârilor luate pentru dezvoltarea și sistematizarea Moscovei, se va reduce la jumătate în vremea; pe o suprafață atât de uriașă se vor ridica edificii, locuințe, parcuri, străzi și șosele. Ba, unul din locuitorii micului orașel, azi puternic centru industrial, crede că și Colona va intra în perimetrul Moscovei... Atunci vizitatorii vor avea ocazia să vadă zidul unui alt Kremlin, încă și mai vechi ca primul. Intrat în cîntec și legendă pentru luptele și asediile cu tătarii, mongolii, turcii.

Viața la Moscova este mai agitată, mai trepidantă, circulația este la pătrat față de Leningrad. Nici nu poate fi altfel de ritm de viață în capitala unui întreg continent, dacă ținem seama că în Uniunea Sovietică populația crește cu opt cetățeni în fiecare minut.

Și Leningradul este animat, pulsează de viață. Dar pulsul îi bate în ritmul istoriei sale, în ritmul comorilor de artă și frumusețe pe care le are. Dacă Moscova este ușa și pragul casei, Leningradul este veranda de geamuri și sticlă a casei, geamul mare al fațadei de care vorbea Lomonosov.

Orașul e viu. Totul zvicnește de viață. Zvonesc de viață și bronzurile din parcuri, și piatra, și marmura. Sint vii și zidurile palatelor, a căror umbre se latină și tremură în undele canalelor Nevei.

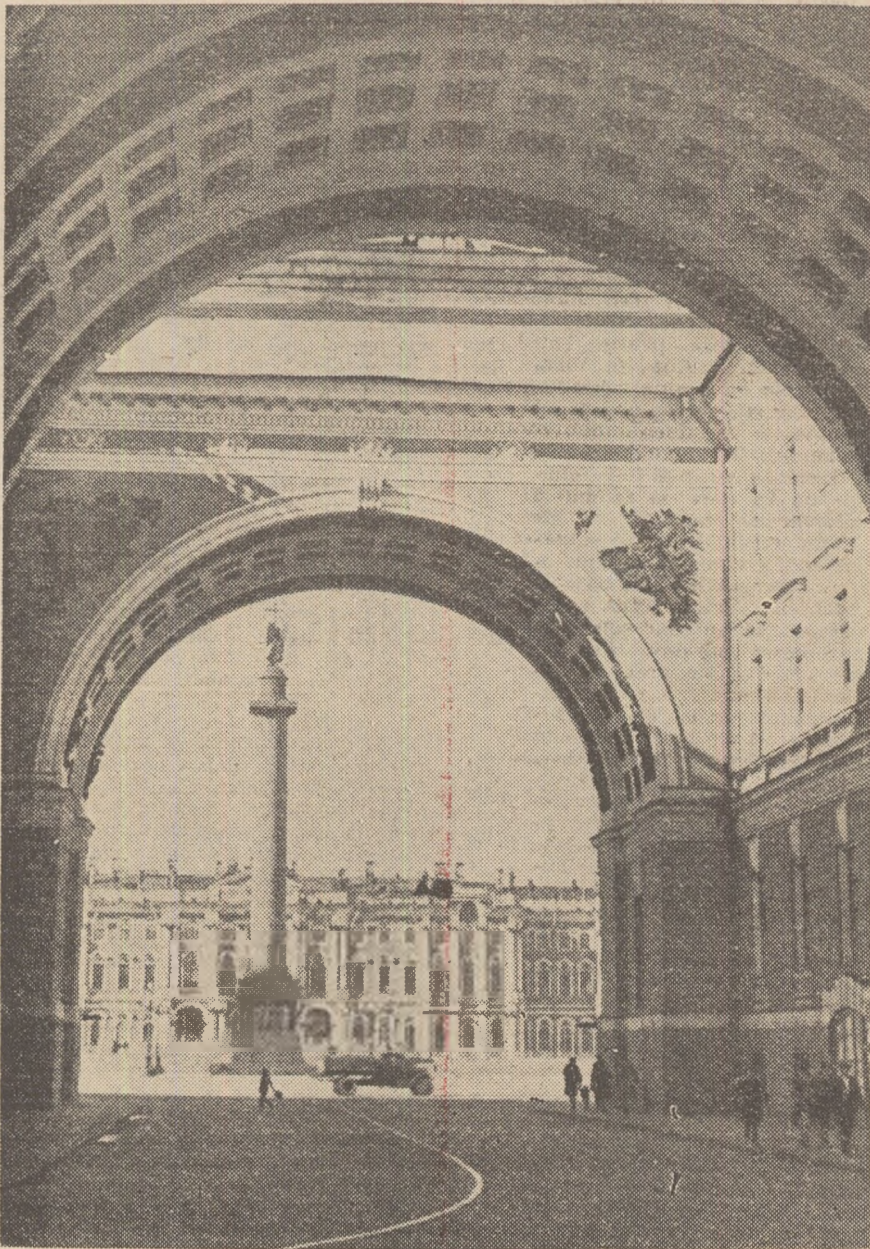
După ce ai vizitat orașul, împrejurimile lui cu minunile de la Petrodvoeț și vechiul Țarskoe Selo, azi Pușkin, îți dai seama pentru ce și prin ce atrage miile de vilegiaturști, din toate colțurile Pământului, miile de delegații străine, zecile de mii de cetățeni ai Uniunii Sovietice. Abia atunci îți poți da seama cât de vastă și incalculabilă este bogăția spirituală, și arhitectonică a acestui oraș minune de la gurile Nevei, de la țărmul Balticeii. Abia atunci poți reflecta că arta și cultura sovietică sînt o continuare a bunelor și marilor tradiții progresiste a vechii culturi ruse, a culturii progresiste universale.

Leningradul îi dă vizitatorului o satisfacție spirituală de mare amploare și intensitate. Totul este armonios la Leningrad. Cerul și marea sînt în armonie cu parcurile verzi, nespuse de verzi, cu zidurile caselor, castelelor și cetăților. Pentru această armonie s-au îmbrăcat în plăci de granit zidurile fortăreței Petropavlovsk. În armonie sînt cu orașul și străzile largi, canalele și podurile de peste Neva.

Și totuși, această Veneție nordică, deși este zidită în stil clasic european, are culoarea și sufletul pământului rus... Stilul a fost aclimatizat spațiului geografic, arhitectii străini și ruși au ținut seama și de climatul istoric și etnografic. În mijlocul palatelor zvelte, însoțite de coloane, se ridică turlele bisericilor aurite, în cel mai autohton stil rusesc.

Faraonii egipteni au construit piramide pentru a le pecetui puterea și bogăția; țarii ruși au construit cetăți și castele, mărturie tot a puterii și bogăției lor. În aceste castele îngrămădeau toate bogățiile, de tot felul, de pe tot pământul. După țări s-au luat și nobilii. Ei nu voiau să rămână mai prejos de ranțul pe care îl aveau la curtea stăpînului tiran Aduceau și ei arhitecti și artiști străini și își durau și ei castele, dar castelele lor nu aveau dreptul să întrecă pe cel al țarului, al împăratului. În sensul acesta s-a dat și un edict. Castelele nobilimii din Leningrad trebuiau să fie cu doi metri mai joase

decît cel al țarului. Numai bisericile puteau întrece această înălțime. Autorul unei astfel de legi nu putea fi altul decît crudul țar Nicolae I.

Leningrad — Palatul de iarnă

Vorbind de armonia arhitectonică a Leningradului aș putea spune că ea izvorăște mai degrabă din contrastele dintre piatră, apă, verdele crud al parcurilor, bronz și marmură. Acest contrast se poate observa și între stilul palatelor și stilul catedralelor. Dar nu supără. Dimpotrivă, contribuie la această armonie.

Leningradul nu strălucește, însă, numai prin arhitectura și palatele sale. Nu are strălucire numai prin comorile pe care le adăpostesc muzeele lui. Strălucirea i-au dat-o geniile științei și culturii ruse. Aici au trăit și lucrat Lomonosov, Popov, Mendeleev, Pușkin, Gogol, Dostoievski, Glinka, Repin, Ceaikovski și mulți alții. Genii în știință, în muzică, poezie, proză. Aici a trăit și Taras Șevcenko, marele poet ucrainean, aici a trăit și marele actor, Șcepkin. Amîndoi erau robi și au fost răscumpărați din robie datorită acțiunilor confratilor lor întru artă, ca Brüllov și Jukovski. Oamenii de știință, savanții, nu se certau cu poeții și compozitorii, cu pictorii și romancierii. Se întruneau, discutau, a-

veau aceleași idealuri, pe care le urmăreau și pentru care luptau împreună, făcînd parte de multe ori din aceleași cercuri și organizații secrete de luptă împotriva tiraniei țariste, împotriva exploatareii și robiei moșierilor. Oamenii de știință nu disprețuiau arta și oamenii de artă nu disprețuiau știința. Nu se găsea nici un Lucian printre ei, care să pună moi presus de artă și frumos știința, nu se găsea nici un Seneca sau Plutarh care să trateze cu dispreț arta și artistul. Savantul își dădea seama că arta are partea și aportul ei la civilizația omenirii, iar poetul și compozitorul vedeau poezia și simfonia marilor descoperiri științifice, fără de care nu se putea concepe progresul și civilizația. Una din aceste mari descoperiri, pentru a nu pomeni decît de una singură, a fost clasificarea elementelor în chimie. Tabelul lui Mendeleev a făcut revoluție în chimie, așa cum a făcut revoluție tabla lui Pitagora în științele matematice.

rei lor în inima tuturor fiilor Patriei sovietice.

Intr-o dimineață am poposit în fața statuii lui Krilov. Un grup de vizitatori sovietici, veniți din cine știe ce colț, din cine știe ce depărtare, asculta explicațiile însoțitorului din oraș. Însoțitorul le vorbea de opera și viața marelui fabulist rus. Nu înțelegeam bine ce spune, dar am putut deduce că pomenea titlurile unor fabule. În clipa aceea mi-au venit în minte versurile din fabula **Smeul de hirtie**, din volumul tălmăcit în limba română de Tudor Argezi. M-am așezat pe o bancă, în parc, și m-am trezit recitînd cu glas tare:

*Înălțat pînă-ntr-un nor
Și crezîndu-se cocor,
Smeul mîndru, tras de sfoară,
Își închipuie că zboară...*

Rămii uimit în fața statuii lui Petru cel Mare. Capodopera lui Falconet a aprins imaginația lui Pușkin și l-a făcut să scrie nemuritorul și răscolitorul poem **Călărețul de aramă**.

*Pe țărmul apelor desarte,
El, plin de gînduri mari privea
Scrutînd în zări, scrutînd departe;
În față-i fluviul larg gonea;
Iscață dintre valuri parcă
Pe el se acînta o barcă.*

Greu i-a venit lui Falconet să redea personalitatea figurii neegalate în istoria epocii sale a lui Petru I. Cum să redai pe un viteaz, pe un Hercule cu suflet de copil și inimă de leu? Cum să-l redai pe un om cu atîtea calități? Cum să-l redai pe învingătorul de la Poltava, pe constructorul de nave, pe lăcătușul și strungarul, ciubotarul și fondatorul de școli și academii, plus cîrmuitorul și reformatorul unui mare și puternic stat? El a desecat mlaștinile și a trasat planul orașului, planul cetății, fortăreței. În jurul lui nu erau numai oșteni, ci și ingineri, filozofi, cărturarii cei mai vestiți, cei mai dotați. După zdrobirea lui Carol al XII-lea al Suediei a poposit și la Iași, conducînd trupele împotriva otomanilor. Lumea l-a văzut umblind prin Iași, pe la mitropolie și la Trei Ierarhi, alături de Dimitrie Cantemir, cărturarul pe care l-a ocrotit și l-a onorat cu demnități la curtea sa, l-a prețuit și l-a iubit pentru însușirile sale deosebite.

Am citit și am ascultat explicațiile însoțitorilor mei în cele două vizite pe care le-am făcut la Leningrad. Simbolul șarpelui m-a făcut să mă gîndesc la sculptorii greci, care căutau să iasă de sub tutela religiilor și datinelor și atunci au găsit vîlul salvator al nudurilor. Lui Falconet nu-i trebuia un vîl care să-l scape de persecuția legilor, el căuta nu atît un simbol, cît un centru de greutate pentru uriașa statuie. A căutat și l-a găsit. Și l-a camuffat cu atîta măiestrie, încît este greu de închipuit că nu-i decît o problemă de tehnică... Tehnica a fost concepută în mod creator, artistic. De echilibru are trebuință și știința și arta, în egală măsură. Uriașa statuie nu s-ar fi putut susține numai pe două puncte de sprijin — copitele calului care strîvesc șarpele — și de aceea marele artist francez l-a găsit și pe cel de-al treilea. L-a trebuit curaj și puțină imaginație pentru a găsi acest punct de sprijin... în coada calului.

Soțul statuii lui Petru I este unic în istoria monumentelor. Închipuiți-vă, o stîncă, un munte întreg, în greutate de un milion și jumătate de kilograme. Problema n-a fost deloc ușor de rezolvat, căci stîncă a fost adusă din altă parte aici.

În Corint am aflat cum se transportau navele cu mărfuri dintr-o mare în alta, din Marea Ionică în Marea Egee, pe porțiunea de uscat care le despărțea înainte de a se construi canalul; în Egipt, la piramide, am aflat și am văzut încă urmele șanțului prin care erau transportate blocurile de piatră de pe Nil; la Istambul am ascultat cum a rezolvat constructorul Sfintei Sofia problemele ridicate de meconica priasei cupole. Aici, la țărmul Balticeii, un fierar umil, al cărui nume a rămas necunoscut, a întocmit planurile și „mecanismele” urnirii muntelui de piatră.

Orologiul mileniilor

Pină nu de mult, marile descoperiri se făceau mai mult sau mai puțin întâmplător. Acum, însă, expedițiile arheologice, înzestrate cu cele mai moderne aparate și cu mijloace de transport rapide, urmăresc de la bun început o țintă anume. Această precizie uimitoare în depistarea viitoarelor șantiere arheologice se datorează unor ajutoare de preț oferite omului de tehnica modernă.

ARHEOLOGIE DIN AVION

Pare curios ca tocmai arheologia, atât de legată de „pământ” să se poată face și „din aer”. Din avion, savantul privește un lan de grâu pe care vântul îl unduie ca apele unui lac. Deodată, el observă niște linii regulate, de culoare mai deschisă, ce alcătuiesc parcă niște desene geometrice. Arheologul fotografiază locul și face semn pilotului să coboare. A fost descoperit un nou obiectiv arheologic. Cum a devenit posibilă descoperirea?

Explicația e simplă. Vegetația de culoare mai deschisă denotă un grad de umiditate mai redus al solului, deci prezența unor pietre, iar formele geometrice, existența unor construcții.

Prezența unor comori arheologice mai este trădată de apele liniștite din apropierea țărmurilor și de... pustiuri. Expediția sovietică, condusă de prof. S. P. Tolstov, plecată în regiunea Horezmului a reușit să descopere, din avion, contururile zidurilor și turnurilor unor cetăți străvechi, acoperite de dune de nisip. Zborurile sistematice deasupra provinciei italiene Apulia au scos la iveală peste 200 de așezări omenești din epoca de piatră și de bronz. Șirul descoperirilor arheologice făcute din avion, cu ajutorul aparatului fotografic, este acum fără de sfârșit.

Să nu ne închipuim, însă, că îndată după găsirea obiectivelor, încep săpăturile. În prealabil, arheologul trebuie să cunoască amănunțit amplasamentul tuturor construcțiilor, ceea ce se realizează cu ajutorul unor aparate electrice care determină densitatea solului. Apoi se sapă puțuri înguste prin care se coboară surse de lumină și aparate fotografice. Și de abia după toate aceste preparative complicate pot începe și săpăturile.

RADIOCHIMIA IN SLUJBA ARHEOLOGIEI

Să presupunem acum că lucrările s-au terminat și că au fost scoase la lumină obiectele unei civilizații dispărute. De bună seamă că, înainte de orice, interesează vîrsta acestora. Pină acum nu existau metode precise, științifice pentru determinarea vîrstei acestor obiecte. Era deci nevoie de aflarea unui ceasornic care să numere milenii.

O știință nouă, radiochimia, a creat un asemenea orologiu. Mecanismul acestuia se bazează, pe prezența, în toate materialele de origine biologică, a carbonului 14, radioactiv.

Carbonul 14 se formează prin acțiunea radiației cosmice asupra azotului din aer. Combinându-se cu oxigenul, azotul dă naștere gazului carbonic radioactiv care, asemenea gazului carbonic obișnuit, participă la ciclul biologic al vieții pe Pământ, fiind absorbit de plante și de animale.

Cît timp plantele sau animalele trăiesc, cantitatea de carbon 14 din țesuturile lor rămîne aceeași. Imediat după moarte, carbonul instabil intră în procesul de dezintegrare. După 5.700 de ani, cantitatea se înjumătățește. Dacă în lemnul unui copac a existat, la tăierea lui, 1 gram de carbon radioactiv, peste 5.700 de ani vom găsi numai 0,5 grame, peste alți 5.700 de ani 0,25 grame ș.a.m.d.

Iată dar ceasornicul mult rîvnit de arheologi.

În practică, lucrurile se petrec astfel: radiochimistul arde o cantitate infimă din obiectul găsit, obținînd carbonul necesar probei — pe care îl așează în fața unui contor de particule elementare (de tip Geiger) ce numără dezintegrările carbonului 14. Ștînd că un gram de carbon, provenit de la un eșantion „proaspăt” (lemnul unui copac proaspăt tăiat sau osul unui animal recent sacrificat) prezintă o activitate

de 12,5 dezintegrări nucleare pe minut și cunoscînd ritmul de descreștere a dezintegrărilor în funcție de vechimea probei, se poate stabili cu o aproximație de 50—100 de ani vîrsta relicvelor supuse analizei.

Folosind această metodă, savantul sovietic I. G. Pidoplicino a efectuat zeci și sute de experiențe, unele din ele răsurnînd cu desăvîrșire vechile teorii. Pină acum, de pildă, geologii erau de părere că așa numita perioadă cvaternară a Pământului, în care a apărut omul, durează de un milion de ani. Analiza unor oșeminte făcute de savantul sovietic a arătat că e vorba de „numai” 200—300 de mii de ani. Este, fără îndoială, o ipoteză extrem de interesantă.

Nu de mult, exploratorii sovietici au scos la lumină, în peninsula Taimir, trupul perfect conservat al unui mamut. Pentru a stabili vîrsta animalului, au fost folosite tendonele. Măsurarea conținutului acestora în carbon 14 a arătat că mamutul a zăcut 15.000 de ani în mormîntul său de gheață.

Din păcate, nu toate vestigiile trecutului sînt din lemn sau os. Obiectele din lut sînt și ele foarte prețioase pentru cercetători. Pentru aflarea vechimii acestora s-a descoperit o nouă metodă, pornind de la ideea că orice obiect din lut lăsat să se răcească după arderea în cuptor se magnetizează. Direcția magnetismului este în funcție de poziția, din acea vreme, a poliilor magnetici ai Pământului care, după cum se știe, se schimbă necontenit. Stabilind cînd anume cîmpul magnetic al Pământului a avut direcția constatată la obiectul nostru din lut, aflăm vechimea lui, cu o aproximație de 10—15 ani.

ȘI PIETRELE AU ÎNCEPUT SA VORBEASCA

Au mai rămas pietrele! În ultimul timp și ele au început să prindă glas. Rocile ce conțin uraniu își comunică vîrsta la fel cu materialele biologice. Uraniul se dezintegrează, avînd o perioadă de înjumătățire de 4,5 miliarde de ani și se transformă în plumb și heliu. Raportul dintre cantitățile acestor elemente ne arată vîrsta rocii. Prin această metodă, geologii au stabilit vîrsta scoarței terestre la 4—5 miliarde de ani. Ei au aflat că cele mai vechi formațiuni de stînci din lume sînt cele din Karelia (2 miliarde de ani), că munții Ural și Tian-Șan s-au născut acum 200—300 milioane de ani și că Alpii, Himalaia și munții Caucaz sînt de dată și mai recentă.

Succesele obținute datorită colaborării dintre arheologi, geologi, fizicieni, chimiști și biologi sînt de-a dreptul uluitoare. Prin folosirea largă a tehnicii moderne, străvechile taine ale Pământului sînt dezlegate sistematic și în fața ochilor noștri apare o imagine din ce în ce mai clară a trecutului îndepărtat.

Radu Nor

Razele Gamma în industrie

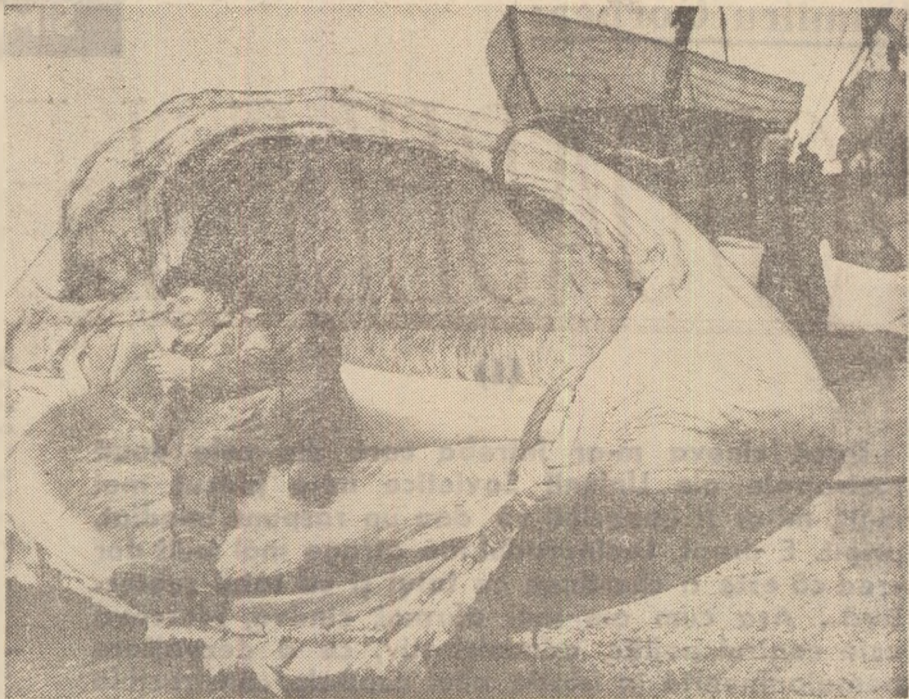
Pină nu demult, calitatea cusăturilor sudate se determina printr-o serie de probe de presiune la rece care durau foarte mult. Acum, în Uniunea Sovietică este folosită pentru aceleași scopuri o instalație cu raze Gamma care controlează calitatea oricărei suduri în numai cîteva minute. Cei doi laboranți care deservesc laboratorul mobil pot colinda într-o singură zi cîteva uzine și șantiere unde se efectuează lucrări de sudură. Ei înlocuiesc munca unui mare număr de muncitori și ingineri.

„Efemeridele planetelor mici”

Recent, la Institutul de astronomie teoretică al Academiei de Științe a U.R.S.S., a fost alcătuită lucrarea „Efemeridele planetelor mici”. Culegerea cuprinde date despre poziția a 1.250 de planete mici, care vor putea fi observate în anul 1961. Printre acestea se află 12 planete noi descoperite în ultimele decenii. Pină la sfîrșitul anului, Institutul va alcătui o culegere similară pentru anul 1962.

Un ghețar lung de 77 kilometri

La simpozionul de glaciologie care va avea loc în vara aceasta la Helsinki, va participa și un grup de geofizicieni uzbeki. Referatul lor cuprinde date prețioase cu privire la ghețarul Fedcenko din Pamir. Acest ghețar, cel mai mare din sudul Uniunii Sovietice, atinge o lungime

Maxilarul balenei poate servi uneori și ca loc de odihnă. „Mustățile-filtru” care cîmpușesc cavitatea bucală se dovedesc un așternut moale pentru muncitorul Alexei Glagolev, din flota de baleniere a Extremului Orient.

Nucleeele „atomilor vieții”

Celulele sînt „cărămizi” miniaturale care alcătuiesc materia vie, indiferent dacă e vorba de tulpina plantelor ori de trupul omului. Uneori li se mai spune și „atomii vieții”. O comparație simplificată dar nu mai puțin adevărată, dat fiind că celula este tot așa de complicată ca atomul. Studierea ei minuțioasă poate duce la descoperiri la fel de neașteptate ca studiul caracteristicilor nucleului atomic.

Atenția biologilor din întreaga lume e astăzi reținută de trei litere — D.N.K. Sub aceste inițiale sînt cunoscuți acizii nucleici care intră în structura nucleelor celulare. Acești acizi joacă un rol extrem de important, sînt un fel de „matrice”, un fel de „prese de imprimat” pentru moleculele de albumină ale organismului. Cele mai mici schimbări, abateri de la normele D.N.K. duc automat la schimbarea stării albuminelor din organismul nostru.

S-a constatat că o serie de boli, ale căror cauze nu au putut fi aflate decenii de-a rîndul, sînt provocate tocmai de schimbarea stării moleculelor de albumină. În Africa ecuatorială și de sud e foarte răspîndită o boală cunoscută sub numele de „anemie în formă de seceră”. Fără să aibă vreun motiv evident, omul începe să se sufocă. Care să fie cauza acestei stări? S-a stabilit că „de vină” e unul din cei 300 de aminoacizi ce intră în structura moleculelor de albumină ale hematiilor și care și-a schimbat poziția. Globulele roșii conduc „transportul” de oxigen de la plămîni în toate regiunile corpului. Încălcarea structurii lor moleculare face ca ele să nu-și poată desfășura activitatea.

Cunoașterea însușirilor nucleelor de „atomi ai vieții” permite identificarea unui mare număr de boli similare cunoscute azi sub numele de boli „moleculare”. Această este o realizare de mare însemnătate, deoarece se știe că dușmanul depistat este pe jumătate înfrînt.

Activitatea mușchilor, a nervilor, a creierului e însăși de anumite fenomene electrice. Înregistrînd frecvența oscilației bio-

curenților putem stabili cît de adînc e somnul omului sau putem găsi chiar regiunea din creier care într-o clipă anume deosebit de activă la omul treaz. Fenomenele electrice sînt proprii și anumitor molecule. De-a lungul acestora se scurg fluxuri și electroni. Aceste fluxuri pot fi „văzute”, dacă supunem albuminele la acțiunea razelor ultraviolete. Studiînd aceste raze specialiștii își pot da seama de procesele electrice care au loc în moleculă. În felul acesta s-a putut stabili că radiația albuminelor la oamenii bolnavi de cancer, schizofrenie și alte cîteva boli diferă de aceea a oamenilor sănătoși.

Mulțumită studierii acizilor nucleici D.N.K. au început a se desluși, deocamdată încă nu prea limpede, contururile unor lucruri realmente fantastice. Dacă bolile ereditare și unele forme de cancer atîrnă de abaterile de la normele D.N.K., n-ar fi oare cu puțință ca acționînd asupra moleculelor respective sau introducîndu-le în organism, să tratăm boli, să corectăm ereditatea?

Să ne amintim de experiența făcută de savantul francez Benoit. Acesta a injectat unui număr de rațe cu pene de culoare deschisă, D.N.K., luat din celulele altor rațe, cu pene de culoare închisă. Rezultatul? Penele primelor rațe s-au închis puțin la culoare și acest nou colorit s-a transmis și urmașilor. Se vede dar că acizii nucleici de culoare închisă au intrat în întregime sau parțial în structura noului organism. În concluzie, există în principiu posibilitatea de a lupta cu bolile ereditare, de a schimba ereditatea. Aceasta este o armă foarte puternică în mina specialiștilor. E adevărat că lucrările altor savanți n-au confirmat concluziile lui Benoit. Dar cercetările continuă. În colaborare cu fizicienii și chimiștii, biologii pătrund tot mai adînc în tainele vieții.

S. Konev, A. Emme
candidați în științe biologice

de 77 kilometri. Grosimea lui medie este de 900 de metri. Ghețarul alimentează numeroase riuri din Asia Centrală. Oamenii de știință uzbeki elaborează metode de utilizare a maselor colosale de zăpadă și gheață în agricultura Asiei Centrale.

„Urechea electrică”

La Institutul de mine al Academiei de Științe a U.R.S.S., a fost construit un aparat cu numele de geofon. Instalată în mină, mai exact în masivele de cărbune, această „ureche electrică” înregistrează impulsurile seismoacustice care însoțesc crăpăturile din strat. Acestea sînt provocate de gazele care străpung pereții abajajelor și pătrund cu putere în mină atrăgînd totodată zeci, sute iar uneori chiar și mii de tone de praf de cărbune. Geofonul vestește catastrofa cu 24 de ore înainte ca aceasta să se dezlănțuie.

O macara înaltă de 156 metri

Macaraua sovietică de 156 metri înălțime și 430 tone greutate, nu are egal în lume în ce privește productivitatea și alte caracteristici tehnice. Noua mașină a fost construită pentru hidrocentrala de la Bratsk. Bena macaralei are o capacitate de 22 tone de beton. Agregatul este dirijat prin intermediul televiziunii, radioului și telefonului.

★ FILMUL ★

Actrița Rita Krinițina

Ce ne promite ecranul?

Zece cineaști în vizită la „Veac nou“

Profitind de vizita la București a unui grup de cineaști din Kiev, alcătuit din actori, pictori-scenografi, redactori, operatori de sunet și de imagini, grimeuri etc., redacția noastră i-a invitat la o discuție la „masa rotundă“. În jurul ei au mai luat loc regizorii Gheorghe Naghi și Lucian Bratu și operatorul Constantin Ciubotaru, cunoscuți din filmele „D-ale carnavalului“, „Telegrame“ și respectiv „Secretul cifrului“, precum și colaboratoarea noastră Iulia Scutaru. În cursul discuțiilor au fost abordate probleme actuale ale cinematografului sovietic. Cineaștii kievleni au fost rugați să ne vorbească mai întâi despre tematica filmelor sovietice.

— Tematica filmelor sovietice? Aș răspunde cu un singur cuvânt: ACTUALITATEA. Sau altfel spus, pătrunderea adâncă, dezvăluirea sufletului contemporanului nostru — a arătat Nina Lucina, redactor la studioul de filme artistice „A. Dovjenko“ din Kiev. Peste 70 la sută din filmele produse anul acesta în studiul nostru sunt consacrate actualității. Același lucru s-ar putea spune și despre filmele realizate în celelalte studii sovietice. Cu rezultate mai bune sau mai slabe, creatorii lor s-au străduit să vorbească spectatorilor despre minunatele schimbări survenite în viața patriei și a oamenilor noștri, despre măreția epocii în care avem fericirea să trăim, despre locul pe care statul nostru îl ocupă în dezvoltarea istorică a umanității, despre țelurile și sarcinile care stau în fața poporului nostru în perioada construcției desfășurate a societății comuniste.

Și aș vrea să mai abordez o problemă: pentru a crea un film bun pe o temă actuală, trebuie nu numai să iubești cu pasiune viața care te înconjoară, ci și să manifesti maximum de interes pentru justa ei orientare, în așa fel încât operele tale să ajute poporul în lupta lui eroică și nobilă pentru comunism. Cele mai multe din filmele noastre dovedesc că făuritorii lor s-au pătruns de acest adevăr.

— Și pentru că ne-ai vorbit de conținut, v-am ruga, tovarășă Lucina, să ne vorbești tot dumneavoastră și despre formă. În ultima vreme, alături de regizorii consacrați, s-au făcut remarcabile și câteva regizori tineri prin formule regizorale foarte interesante, prin căutări și soluții îndrăznețe.

— În privința formei, posibilitățile sînt nelimitate. Realismul socialist deschide cele mai vaste perspective de creație. Să-i luăm, de exemplu, pe Bondarciuk și pe Ciuhrai, nume consacrate azi în cinematografia mondială. Primul a făcut „Soarta unui om“, celălalt — „Balada soldatului“. Amîndoi vorbesc despre război, dar folosesc un limbaj cinematografic absolut diferit: dur, bărbătesc, al lui Bondarciuk, liric, de o copleșitoare simplitate, al lui Ciuhrai. Regizorul Levin, cărui i se datorește „Povestea primei iubiri“, se remarcă prin munca lui cu actorii și punerea în scenă foarte interesantă a filmelor lui. Paradianov folosește mult — și cu incontestabil succes — simbolurile; temperamentul lui tumultuos își pune amprenta pe orice film lucrat de el.

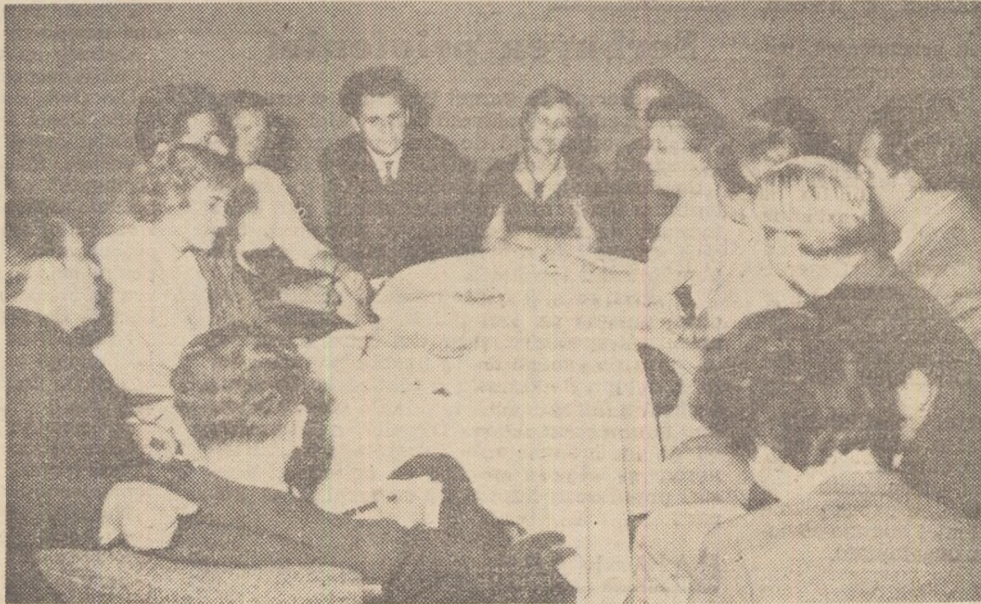
Un alt regizor tânăr, Marlen Huetiev, a făcut un film foarte discutat: „Doi Fiodori“. Unii l-au laudat fără rezerve (printre ei și Serghei Gherasimov), alții i-au reproșat prezentarea „limitată“ a personalității eroilor. Dar și unii și ceilalți au recunoscut că este o operă originală, de mare talent.

— Pe aceeași linie, v-am ruga să vă sunați părerea despre un alt film foarte discutat. „Scrisoare neexpediată“ al lui Kalatozov.

— O părere personală, subiectivă — subliniază pictorul-scenograf Viktor Migulko. Cinematografia este o artă nouă, cu posibilități uriașe, în care multe lucruri ne sînt încă necunoscute și multe abia se precizează. Din acest punct de vedere, al cămărilor de căi

noi, filmul „Scrisoare neexpediată“ poate fi salutat fără nici o rezervă. Dar în această goană după nou mi se pare că omul a cam dispărut. Natura, copleșitoare, îi estompează pe eroi, îi dezavantajează. Aceștia apar puțin urșiți. Spectatorul nu-l îndrăgește. Totuși a fost parcă prevăzută de regi-

— Mai întâi țin să subliniez că un fapt deosebit de îmbucurător că anul acesta filmele sovietice au ocupat locuri de frunte la aproape toate competițiile internaționale la care au concurat — răspunde Viktor Migulko. Astfel „Balada soldatului“, „Doamna cu cățelul“, „Serioja“ au fost distinse

În jurul meselor rotunde...

ca eroii să moară. În modul în care au fost făcute filmările, sînt unele cadre de-a dreptul abstracte. După ce am văzut filmul, am avut impresia că autorii l-au făcut de dragul formei și că în orice caz au pornit de la formă spre conținut.

— Eu am cu totul altă părere — intervine grimeura Tatiana Koskinnina. Filmul este o minunată pildă de solidaritate umană, de prietenie, de jertfă în numele unui ideal. Și este în același timp un exemplu de măiestrie cinematografică.

— Tatiana Samoilova îndreptățește succesul din primul ei film?

— Fără discuție. E un talent autentic. O foarte frumoasă creație are actorul leningrădean Innokenti Smoktunovski care debutează în cinematograful — ne răspunde Tatiana Koskinnina.

— Ce alte nume noi au apărut în ultima vreme în cinematografia sovietică?

— Actorii Olga Petrenko, Volodea Ivașov, Inna Burducenko, Janna Prohorenko, Liudmila Marcenko, regizorii Danelia, Talankin, Gabai, Paradjanov, operatorii Sarbazian, Ilienکو, Prokopenko — răspunde actrița Rita Krinițina, cunoscută spectatorilor noștri din filmul „Katea-Katiușa“ în care a interpretat rolul bucătăresei Flvira. — Evident, nu am pretenția că i-am amintit pe toți. Ar fi și foarte greu. Cadrele tinere au o mare greutate specifică în cinematografia sovietică. Ele sînt promovate în absolut toate sectoarele acestei arte atât de populare.

— Care sînt succesele de anul acesta ale filmului sovietic?

străinătate, filmele noastre ucrainene „Cu prețul singelui“ și „Ivanna“

— Ce pregătește studioul din Kiev?

— Preocuparea noastră nămarul unu — ne spune Nina Lucina — este Decada literaturii și artei ucrainene, care va avea loc către sfîrșitul anului la Moscova. Pentru prima dată, la această sărbătoare tradițională va participa și cinematografia. Anul acesta studiul nostru a făcut 20 de filme artistice. Parte din ele au rulat și pe ecranele dumneavoastră. Acum sînt pe terminate „Fortăreața pe roți“, „Oamenii din valea mea“, „Avionul pleacă la ora 9“, „Corabia zburătoare“. Acesta din urmă, realizat în Eastmancolor, pe baza unui basm ucrainean, are o particularitate foarte interesantă: pictorii filmului sînt în același timp și regizorii lui.

— Ce părere aveți despre filmele românești, de pre studiul nostru cinematografic de la Buftea?

— Cinematografia românească se află în vîdit progres — ne spune redactora Bella Babanova — „Valurile Dunării“ rulează cu mult succes pe ecranele sovietice. Am rămas entuziasmați de filmele de scurt metraj ale lui Gopo, cineast de mare talent și cu o manieră de creație cu totul originală.

— Cîț privește studioul de la Buftea — continuă Nina Lucina — este o construcție demnă de toată admirația. Cineaștii romîni au la dispoziție condiții de lucru excelente. Aș dori să mulțumesc și pe această cale colegilor romîni pentru primirea caldă pe care ne-au făcut-o. În general țin să subliniez că în România ne am simțit ca acasă. Ne înapoiem în patrie cu cele mai frumoase amintiri.

Rep.

La studioul din Odesa se află în curs de turnare un film despre tinerii care se pregătesc să se consacre temerarei profesii de marinari. Filmul este opera tinărului regizor V. Levin, care a debutat nu de mult în cinematografie cu „Povestea primei iubiri“. Noul film se va numi „Capul furtunilor“.

comunistă din cadrul studiourilor cinematografice sovietice.

Acțiunea noului film maghiar „Trei stele“ se petrece în anii 1944-1945. Principalii eroi sînt doi ostași sovietici care au luat parte la luptele pentru alungarea fasciștilor de pe pămîntul Ungariei.

REFLECTOR

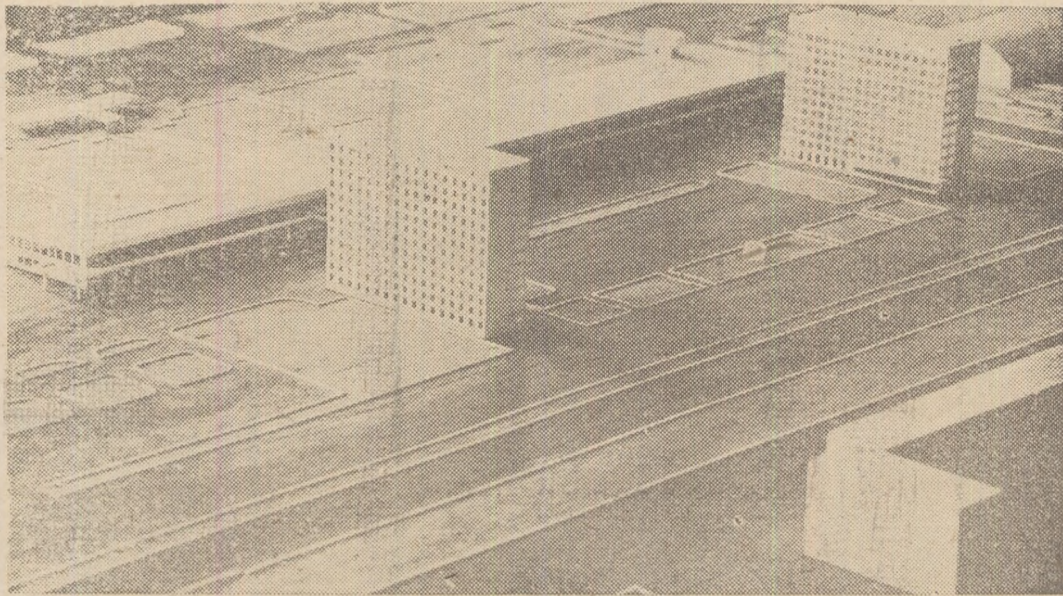
riei. În cele două roluri apar actorii sovietici Gheorghe Jitkov și Serghei Kantur. Printre interpreții filmului se mai află actorii maghiari Eva Rutkay, Miklos Gabor și Ioszeif Bihary precum și actorul bulgar Apostol Karamitev.

Cineaștii din Sverdlovsk ecranizează unul din popularele basme ale lui Pavel Bajov — „Lăcusta verde“. Regia filmu-

lui este semnată de O. Nikolaevski.

Revista „Literatura i jizni“ a inițiat de curînd o discuție despre scenariile de film. Discuția a fost inaugurată de articolul lui Viktor Șklovski: „Scenariul — element de bază al filmului“, care subliniază rolul pe care maestrul ai cinematografului sovietic — Eisenstein, Alexandr Dovjenko ș.a. îl acordau textului dramatic. Articolul cuprinde de asemenea impresii despre activitatea scenică și concepțiile regizorale ale lui Ivan Piriiev, Grigori Alexandrov ș.a.

„Oameni din orașul nostru“ este titlul unui apreciat jurnal de actualități turnat de studioul documentar din Frunze. Locuitorii capitalei kirgizite așteaptă cu îndreptățit interes fiecare nouă ediție a jurnalului.

Macheta noii aerogări din Moscova

Schimburile culturale romîno-sovietice

(urmare din pag. 3-a)

Expoziția de artă populară românească = deschisă mai întâi la Moscova și aflată acum la Kiev = s-a bucurat de multă prețuire la publicul sovietic. Amintesc de expoziția „Sculptura românească” la Leningrad, de expoziția cu ilustrații de carte a Floricai Cordescu = la Moscova și apoi la Leningrad, expoziția de carte românească, cu prilejul zilei de 23 August.

Dar schimburile nu pot fi despărțite de vizitele pe care oamenii de știință sovietici le-au făcut în țara noastră. De participarea lor la diferitele congrese și seminarii internaționale organizate în țara noastră. Tot așa precum am dori să amintim aici de participarea oamenilor noștri de știință la manifestările similare care au loc în Uniunea Sovietică. Numai în anul acesta oamenii de știință romîni au participat la următoarele întâlniri desfășurate în U.R.S.S.: Seminarul internațional de limba rusă, Congresul orientaliștilor, Congresul internațional de automatică.

Filmul își are și el partea lui și încă o parte foarte importantă în fizionomia schimburilor culturale dintre țările noastre.

Cele mai bune filme sovietice fac bucuria milioanei de spectatori din țara noastră. Numai în prima jumătate a anului acesta în cuprinsul țării noastre au rulat 245 filme de lung metraj, producții ale studiourilor sovietice în premieră și reluări.

Peste 55 milioane spectatori s-au înregistrat la filmele sovietice rulate la noi în perioada 1 iulie 1959 - 1 iulie 1960.

Filmele românești se bucură și ele de simpatia publicului sovietic. „Valurile Dunării”, „Secretul cifrului”, „Băieții noștri”, „Telegame” au fost prezentate cu prilejul zilei de 23 August într-un festival al filmului românesc.

Literatura ocupă un loc important în ansamblul schimburilor noastre culturale.

În 1945, la un singur an după eliberare, Cartea Rusă scosese de sub tipar aproape 700.000 exemplare din operele clasicele ruse și scrierilor sovietici.

Astăzi, după 16 ani de la eliberare, tirajul cărții ruse și vietice traduse în limba romînă se ridică la aproape 28 milioane exemplare reprezentînd circa 3.000 de titluri de proză, poezie, dramaturgie, estetică și critică literară.

Operele nemuritoare ale lui Vladimir Ilici Lenin au apărut în anii aceștia în Republica noastră în 5.477.000 exemplare.

Operele lui Cehov au ajuns la volumul al zecelea din cele 12 cit formează întreaga serie.

Din Gorki au apărut 16 volume.

„Pe Donul liniștit” se află la a patra ediție românească, iar „Pămînt destelenit” la a opta cu un tiraj de 254.000 exemplare.

Vechea Romînie burgheză-moșierească avea strînse legăturile „culturale” cu multe țări capitaliste din Occident. Importurile „culturale” erau destul de masive. Dar cine-și poate aminti ca vreodată Creangă să fi pășit - într-o ediție cit de modestă - pragul vreunei edituri francezești. Dar să-l lăsăm pe Creangă pentru noi. Să nu pomenim nici pe Caragiale și nici pe Sadoveanu. Și să ne oprim la Arghezi. Bineînțeles că nici el nu s-a bucurat de o asemenea cinstită.

Astăzi, și nu de astăzi, cu mulți ani în urmă încă, Amintirile lui Creangă au fost editate în tiraje de masă în întreaga Uniune Sovietică. Comediile lui Caragiale jucate pe scenele teatrelor sovietice.

Editarea Antologiei poeziei românești, precum și a celor două volume de opere a 28 prozatori romîni de la Negruzi la Geo Bogza reprezintă o contribuție de seamă la cunoașterea literaturii românești în U.R.S.S.

Numai în 1960 au fost editate poeziile lui Tudor Arghezi, ale lui Topirceanu, Beniuc, Maria Banuș, piesele lui Baranga, Davidoglu, Beniuc.

Se află în curs de pregătire colecția de opere complete ale lui Mihail Sadoveanu.

Asemenea activitate editorială, o asemenea difuzare a literaturii în rîndurile maselor este expresia unei prețuiri deosebite a culturii noastre, a adevăratei noastre culturi.

Pe această bază a respectului și cinstirii reciproce a valorilor culturale ale popoarelor, ale tuturor popoarelor, se dezvoltă schimburile culturale romîno-sovietice.

Luna prieteniei romîno-sovietice este în fiecare an o etapă. O etapă către mai mult, către mai frumos.

C. Prisnea

La Consiliul General A. R. L. U. S.

Cu prilejul turneului în țara noastră a Teatrului Academic de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad, la Consiliul General A.R.L.U.S. a avut loc o conferință de presă cu reprezentanții al colectivului leningrădean, la care au participat numeroși oameni de teatru și ziariști din Capitală.

Acad. P. Constantinescu-Iași, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S., a adresat oaspeților un călduros salut.

Mulțumind pentru primirea prietenească, regizorul L. S. Vivien, artist al poporului al U.R.S.S., a făcut un scurt istoric al teatrului.

Au mai luat cuvîntul regizorii Sică Alexandrescu și Alexandru Finți, precum și artista poporului Lucia Sturza Bulandra care a mulțumit pentru relațiile prietenoase ale lui L. S. Vivien.

Luni, 3 octombrie, la Consiliul General A.R.L.U.S. a avut loc o ședință în care s-a discutat și aprobat planul de organizare a Lunii prieteniei romîno-sovietice din acest an. Ședința a fost prezidată de acad. Petre Constantinescu-Iași, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S.

Tov. Ion Moraru, secretar al Consiliului General A.R.L.U.S., a prezentat o informare asupra activității A.R.L.U.S. în cursul acestui an.

Tov. Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S., a expus planul de organizare a Lunii prieteniei romîno-sovietice, care a fost aprobat în unanimitate.

Marti, 4 octombrie, cunoscuții scriitori sovietici Vanda Vasilevskaia și Alexandr Korneicuk au făcut o vizită la Consiliul General A.R.L.U.S. Oaspeții au fost primiți de acad. Petre Constantinescu Iași. Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S., Eugen Rodan și Ion Moraru, secretari al Consiliului General A.R.L.U.S., precum și de activiști al Consiliului General A.R.L.U.S.

A fost de față tov. Sanda Ranghet, secretar

al Comitetului național pentru apărarea păcii din R.P.R., la invitația căruia cei doi scriitori si-au petrecut concediul în țara noastră.

În cadrul discuției prietenești Vanda Vasilevskaia și Alexandr Korneicuk au relatat impresiile culese cu prilejul vizitelor lor.

CRAIOVA

Serbarea prieteniei

Zilele trecute, în Parcul Poporului a avut loc o mare serbare închinată prieteniei romîno-sovietice, organizată de Casa prieteniei romîno-sovietice și Consiliul orașenesc A.R.L.U.S. De dimineață și pînă seara tîrziu pe scena teatrului din parc s-au perindat cele mai bune formații de muzică ușoară și populară, brigăzi artistice de agitație și echipe de dansuri populare din localitate.

La buna reușită a programului serbării, ale cărui numere au fost îndelung aplaudate de numeroșii spectatori, și-au dat astfel concursul un grup de soliști de la Școala populară de artă, echipa de dansuri a tăbăcării Bucovăi, orchestra întreprinderii regionale cinematografice și orchestra „Doina Olteniei” a Filarmonicii de Stat, dansatorii întreprinderii „Întreținerea” și brigada artistică de agitație și dansuri populare a fabricii de confecții „I. C. Frumu”.

BAIA MARE

La sate

În colaborare cu subfiiala S.R.S.C. din Vișeu de Sus, Consiliul raional A.R.L.U.S. a organizat în 15 localități din raion conferințe pe tema „Unele probleme ale situației internaționale actuale”.

Conferințele au fost urmate de programe culturale-artistice, prezentate de formații din localitățile respective.

Luna prieteniei romîno-sovietice ● Luna prieteniei romîno-sovietice ● Luna prieteniei romîno-sovietice

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC

8 octombrie

O producție a studioului „Mosfilm”

Serioja

După povestirea cu același titlu de VERA PANOVA
Scenariul: VERA PANOVA, G. DANELIA, I. TALANKIN
Regia: G. DANELIA, I. TALANKIN
Imaginea: A. NITOCIKIN

cu BOREA BARHATOV, SERGHEI BONDARCIUK, IRINA SKOBTEVA, V. MERKURIEV, N. SERGHEEV

9 octombrie

O coproducție sovieto-franceză

Normandie-Niemen

Scenariul: CHARLES SPAAK
ELSA TRIOLET
K. SIMONOV
Regia: JEAN DRÉVILLE
Muzica: R. SCEDRIN

cu V. DORONIN, N. LEBEDEV, V. GUSEV, N. RIBNIKOV, I. MEDVEDEV, JEAN-CLAUDE MICHEL, MARC CASSOT, PIERRE TRA-BOUD, GIANNI ESPOSITO.

10 octombrie

O producție a studioului „Mosfilm”

Nopti albe

După romanul cu același titlu de F. M. DOSTOIEVSKI
Scenariul și regia: IVAN PRIEV
Imaginea: V. PAVLOV
Muzica: A. ROITMAN

cu LIUDMILA MARCENKO, OLEG STRIJENOV, A. FEDORINOV, V. POPOVA, S. HARITONOVA

PLANURILE DE VIITOR ALE CAMPIONILOR OLIMPICI

Ivan Bogdan:

Campion olimpic la lupte clasice

În cursul anului viitor intenționez să plec la Tokio spre a participa la campionatul mondial de lupte clasice. Va trebui să mă pregătesc serios, dat fiind că avem mulți tineri sportivi perseverenți, drept care și pretențiile la selecționată sînt mai mult decît suficiente.

Peste patru ani, în capitala Japoniei va avea loc cea de a XVIII-a ediție a Jocurilor Olimpice. Sper că în calitate mea de absolvent al Institutului de cultură fizică din Kiev am să izbutesc să pregătesc un schimb de nădejde. Mă mîngîi cu gîndul că măcar unul din elevii mei se va număra printre participanții la Olimpiadă.

Irina Press:

Campionă olimpică la 80 metri garduri.

Încă înainte de încheierea Jocurilor Olimpice eram cu gîndul la Leningrad. Căci acum sînt studentă în anul IV la Institutul de căi ferate și, împreună cu colegii mei, socotesc că acest an e cel mai greu.

În ce privește planurile sportive, trebuie să spun că mă așteaptă o întâlnire de atletism de mare răspundere în Ungaria.

Tamara Press:

Campionă olimpică la aruncarea greutății.

Mai întîi și întîi mă apuc de învățatură, căci sînt studentă la Institutul de construcții.

Sigur, după Olimpiadă mă simt cam oboșită. Ar trebui să mă odihnesc. Dar sportul nu prea se împacă cu odihna. Tot timpul trebuie să te antrenezi. Cred că chiar în cursul acestui an am să reușesc să îmbunătățesc rezultatele dobîndite la Roma.

Timir Pineghin:

Campion olimpic la iahing, clasa „Star”.

Planurile mele, cele de prim plan ca și cele secundare, se rezumă la un singur lucru — să ies învingător în campionatul mondial al sportului cu vele din 1961.

Maria Șubina:

Campionă olimpică la caiac dublu.

Împreună cu Seredina am cîștigat o medalie de aur, ceea ce mă obligă la multe. Acum plec pentru cîtva timp la Leningrad, la Institutul de perfecționare a medicilor, după care am să mă întorc în orașul meu drag, Vladivostok.

CERETI
PRODUSELE

FABRICII DE CONSERVE
DE FRUCTE

RÎURENI
VILCEA

Gemuri, sucuri
pasteurizate din fructe,
siropuri, dulceturi

Intreprinderea de industrie locală

„C. Burcă”

FĂLTICENI — str. G. Dimitrov 111

Produce și livrează:

- stupi sistematici, sistem „Dadant”
- produse de fringhierie (otgoane, fringhii, căpește, guri ham etc.)
- mobilă de bucătărie tip „Păltiniș” și tip „Fălticeni”
- sofale de 1 și 2 persoane, cu fața din dril înflorat
- dormitoare tip „Sibiu”
- mobilier școlar (pupitre, catedre, table și dulapuri arhivă)

Toate produsele sînt de bună calitate

Intreprinderea Raională de Industrie Locală

„FILIMON SÎRBU”

FOCȘANI

Bd. I. V. Stalin 21. Telefon 705

Livrează fără repartiție:

- Butoaie stejar, capacitate 500—1000 litri
- Bolovani de riu conform stas
- Balast pentru drumuri
- Coșuri de nuiele tip „Aprozar”

Se premiază și variantele cu 3 din 6!

PRIMO 6+2 EXPRES

Premii mari! NUMERE DIN 49 LA 100 Premii multe!

Individuarea comenzilor se face permanent marți

Luna prieteniei romino-sovietice ● Luna prieteniei romino-sovietice ● Luna prieteniei romino-sovietice

LA CINEMATOGRAFUL „PATRIA”

între 8-14 octombrie

11 octombrie

Miciman Panin

O producție a studioului „Mosfilm”

12-13 octombrie

Pămînt desțelenit

O producție a studioului „Lenfilm”

14 octombrie

Doamna cu cățelul

O producție a studioului „Lenfilm”

Scenariul: S. LUNGHIN
I. NUSINOV
Regia: M. ȘVEITER
Imaginea: T. LEBESEV
Muzica: V. BASNER

cu

V. TIHOV, N. SERGHEEV, N. PODGORNI, I. PEREVERZEV, L. KMIT

SERIA I și II

După romanul cu același titlu de MIHAIL ȘOLOHOV

Scenariul: IURII LUKIN, F. ȘAHMAGONOV
Regia: A. IVANOV
Imaginea: V. FASTOVICI
Muzica: O. KARAVAIČIUK

cu PIOTR CERNOV, EVGHENII MATVEEV, FEDOR ȘMAKOV, V. DOROFEEV LIUDMILA HITIAEVA, PIOTR GLEBOV, V. CEKMARIOV, L. KMIT

După povestirea lui A. CEHOV
Film distins cu „Premiul pentru înalt umanism și excepționale calități artistice” la Festivalul Internațional al Filmului de la Cannes, 1960
Scenariul și regia: IOSIF HEIFIT
Imaginea: A. MOSKVIN
D. MESHIEV

Muzica:

N. SIMONIAN
cu IA SAVVINA, ALEXEI BATALOV

Amurgul colonialismului

- Un simbol: destinul marchizului Jean de Noue
- Președintele Eisenhower și minciuna „filantropiei“
- Între dolari „ascunși“ și o furie fățișă

N. S. Hrușciov și Kwame Nkrumah

„Ar fi o nebunie să se nege că asaltul lui Hrușciov asupra colonialismului nu are ecou”, scria cu vădită iritare ziarul american „New York Herald Tribune” a doua zi după ce conducătorul guvernului sovietic a făcut necruțătorul rechizitoriu al colonialismului și a chemat O.N.U. să proclame independența tuturor țărilor și popoarelor coloniale. „New York Herald Tribune” n-a fost, însă, singurul care să dea glas indignării colonialiștilor... „New York World Telegram and Sun” i-a ținut isonul: „Hrușciov ar dori să acorde imediat și necondiționat independență tuturor coloniilor care mai există și regiunilor aflate sub tutela O.N.U... Hrușciov a declarat noilor țări africane că le acceptă ca egale ale marilor puteri“.

Herter, lordul Home, Pierre Wigny, ministrul de Externe al Belgiei să fie considerați egali cu negrul T. Gaba, fost învățător, acum ministru de Externe al Republicii Ciad sau cu fostul medic veterinar B. Troare care reprezintă acum la O.N.U. Republica Volta Superioară! E un lucru care pare de neconceput pentru stăpînii occidentali. Iar ziarului „Wall Street Journal” i se pare de neînțeles că niște „țări necunoscute ca Togo sau Camerunul au obținut la această sesiune același drept de vot ca și S.U.A.“.

Și cum sporirea numărului de membri ai O.N.U. prin primirea a 16 noi state — 15 state africane și Republica Cipru — este totuși un fapt împlinit, numărul membrilor O.N.U. ridicându-se astfel la

98, diplomația occidentală înțelege să recurgă la două metode de diversiune: pe de o parte să prindă noile țări africane independente dar slabe din punct de vedere economic în mrejele sale, iar pe de altă parte să nu îngăduie pe cit îi stă în putință destrămarea a ceea ce a mai rămas din rușinosul sistem colonialist. Ca o adevărată ironie a soartei, în momentul cind noile state au fost primite în O.N.U. ele au fost însoțite spre locurile ce le-au fost rezervate, de marchizul belgian Jean de Noue, actualul șef al protocolului O.N.U. „Acest reprezentant al unei vechi familii dintr-o veche putere colonialistă a trebuit, conform protocolului, să se incline în fața africanilor și să le arate, respectuos, drumul spre fotoliile lor...”

Cindva, în Occident circula o maximă a scriitorului englez Kipling... „Occidentul este Occident, Orientul este Orient și ele nu-și vor schimba locurile”. De atunci a curs multă apă pe Tamisa, pe Sena, pe Mississipi și multe lucruri s-au schimbat în lume. Astăzi apărătorii vechiului și noului colonialism se străduiesc, prin intermediul unor cuvintări

mieroase, să facă ca popoarele din Asia și Africa, care au fost asprite ani îndelungași de imperialism, să uite toate acestea.

În cuvintarea rostită la O.N.U. președintele Eisenhower a încercat să-l prezinte pe colonialiști și acoliții lor în rolul de binefăcători ai popoarelor africane și să le ofere chiar „ajutor”. Sărăcia propunerii președintelui cu privire la sprirea în anul 1961 a fondului special al O.N.U. pentru ajutorarea țărilor africane pină la 100 de milioane dolari sare imediat în ochi, dacă comparăm această cifră cu profiturile de miliarde pe care le

**UN CAPITOL
DE ISTORIE
CARE
TREBUIE LICHIDAT**

storc anual monopolurile occidentale din țările continentului african. Această cifră ar putea fi de asemenea comparată cu cele 40-50 de miliarde de dolari pe care S.U.A. i-au cheltuit anual în ultimul timp pentru nevoi militare. „Mărinimia” imperialiștilor se rezumă, deci, la a 500-a parte din bugetul militar anual al S.U.A., firimituri cu care ei ar vrea să alcătuiască momeala pentru atragerea noilor țări independente în formele ușor modificate ale colonialismului.

Nu trebuie să cauți însă, prea mult pentru a ghici adevăratele sentimente de care sint animate S.U.A. și alte puteri colonialiste față de Africa. Înapoiindu-se recent dintr-o călătorie prin țările Africii, cunoscutul bancher și om politic american A. Harriman a declarat ziarului „New York Times” că, după părerea lui, adevărata atitudine a guvernului S.U.A. față de popoarele africane poate fi caracterizată prin „dispreț” față de Africa. Harriman a subliniat cu nelișiște că dacă această atitudine nu se va schimba (și după cum este evident ea nici nu poate să se schimbe!) influența Statelor Unite în noile țări africane va continua să scadă.

De altfel, o seamă de senatori americani recunosc deschis că de fapt S.U.A. nu urmăresc decit să exploateze fără cruțare continentul african. Așa cum a arătat de la tribuna Congresului S.U.A. senatorul Cross, Statele Unite urmăresc „valorificarea acestui nou și imens spațiu unde zac ascunși dolari”.

Țelurile imperialiștilor americani nu sint construirea de fabrici și uzine, crearea unei economii independente în țările africane rulate de colonialiștii englezi, francezi, portughezi și belgieni. După cum mărturisea un alt trubadur al colonialismului, John Ganter, președintele Comitetului american pentru problemele Africii, continentul african este „prada cea mai bogată de pe suprafața pămîntului”.

O legendă africană vorbește despre duhul rău care a reușit să înșele un uriaș, să-l pună în lanțuri, să-l lipsească de libertate și să-l oblige să lucreze pentru el. Stăpînirea duhului rău n-a durat, însă, multă vreme. Viteazul a adunat puteri și, ajutat de prieteni, a sfărîmat lanțurile și și-a cîștigat libertatea. La fel cu viteazul din legendă s-a trezit la viață și imensul continent african. Cuprinse de ură față de imperia-

lism, popoarele africane scutură de umerii lor jugul dominației colonialiste.

Nu întimplător, în ultimul ei număr, revista americană „United States News and World Report” s-a arătat înspăimîntată de apariția noilor state africane la O.N.U. „Aici, la Adunarea Generală — a scris revista — se petrec schimbări tragice...” Pentru rezistența americană perspectiva de a pierde controlul realizat cu ajutorul „mașinii de vot” din pricina creșterii numărului statelor africane membre ale O.N.U. reprezintă o „tragedie”.

Dar furia colonialiștilor a devenit și mai mare atunci cind de la înalta tribună a O.N.U. au răsunit în întreaga lume cuvintele înălțătoare ale inrapatei declarații a guvernului sovietic: Să se acorde imediat tuturor țărilor coloniale libertate. Regimul colonial și administrația colonială să fie desființate, să fie lichidate punctele de sprijin ale colonialismului — posesiuni și regiuni ardate, într-un cuvint O.N.U. să proclame abolirea sistemului colonial.

Urletele celor care pretindeau că aceste cereri îndreptățite ar însemna o adevărată „incitare la rebeliune” nu au făcut decit să arate mai limpede cine sint adevărații prieteni și cine sint dușmanii țărilor care luptă pentru eliberarea lor națională. Caracterizîndu-l pe președintele Ghanei, Kwame Nkrumah, ca „agent al blocului sovietic” Hărter — a remarcat de bună dreptate ziarul „New York Journal American”, — „a ruinat toate speranțele în privința unei bunăvoințe față de politica americană în rindul statelor africane”. Iar profesorul Henry Bretton de la Universitatea din Michigan (pe care agenția „United Press International” îl prezintă ca pe un om care s-a ocupat a mare parte a vieții lui cu activități legate de politica africană) a declarat că observațiile lui Herter la adresa lui Nkrumah au constituit „o gravă greșală și pot costa scump S.U.A.”. La rindul ei, agenția „Associated Press” relatează că delegațiile africane la O.N.U. „au fost dezamăgite de reacția S.U.A. față de discursul președintelui Ghanei. Indianii împărtășesc și ei aceste sentimente”.

Indiferent, însă, dacă lucrul place sau nu imperialiștilor, Africa trebuie să fie liberă și Africa va fi liberă. Marea Revoluție din Octombrie a arătat drumul spre eliberarea popoarelor coloniale. De la tribuna O.N.U., N. S. Hrușciov a spus: „Guvernul sovietic consideră că a venit timpul să se pună problema lichidării definitive și totale a regimului de administrare colonială sub toate formele și aspectele sale, pentru a se pune capăt acestei rușini, barbari și sălbătici”.

Dînd glas voinței de pace a poporului român, de la înalta tribună a Adunării Generale a O.N.U., tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a ridicat cu tărie în apărarea dreptului popoarelor coloniale la independență și suveranitate națională.

Aiături de reprezentanții țărilor socialiste și ai tuturor statelor iubitoare de pace, întreaga omenire civilizată cere ca acum, la începutul deceniului al șaptelea al secolului XX, colonialismul să fie lichidat, ca O.N.U. să tragă cortina peste spectacolul trist al barbariei colonialiste.

In Guineea eliberată de sub jugul opresorilor au început să înflorească zimbetele...

I. Manea